

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
Öt-hat soros betű sor egyeztet 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.
Nyitási betű sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. nr
TELEFON-SZÁM: 154.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Csütörtök szeptember 14.

Mai számunk főbb közleményei:

- A drezdai egészségügyi kiállítás.
- Széthúzás az ellenzék körében.
- Mennyi adót fizetünk?
- Tanítválasztás.
- A kolera.
- Vilmos császár kalandja Petrás Sári kalapja miatt.
- Visszautasítják a városi segélyt?
- A bujdosó királyasszony.
- Nem fizetnek az arisztokraták.
- Kétszáz iskolás gyermek a Házban.
- Zsilinszky Mihály lemondása.
- Tarkaságok.

Arad távol volt.

Arad, szeptember 13.

Hiányzott-e, nem-e: a valóság az, hogy Arad nem vett részt a polgármesterek soproni kongresszusán. Nem volt ott se a polgármester, se a polgármester helyettese, se a helyettes helyettesítője. Igaz, hogy nem egymaga volt a távollevők között, sőt abban, hogy a kongresszus a jövőre nézve egyelőre egy várostól se kapott meghívást, kétségtelenül arra lehet következtetni, hogy a városok kongresszusának eszméje vesztett varázsából.

Ha ebben, s — ami bennünket közvetlenül érdekel — Arad távolmaradásában az jutott kifejezésre, hogy a kongresszustól nem vártak nagy eredményt, sőt egyáltalán céltalannak találták a tanácskozást, akkor a távolmaradás igazolva volt. Magunk hangoztattuk akárhányszor, hogy a polgármesterek kongresszusa minden más kongresszusnál elméletibb valami.

Mindenekelőtt illuzóriussá tette a kongresszust, hogy a polgármesterek városaik nevében tanácskoztak, a nélkül, hogy a tanácskozások pontjaira nézve a városoktól előzetesen megbízást kaptak volna, s a nélkül, hogy a hozott határozatokhoz a városok utólagos jóváhagyását utólag megtudták volna szerezni. A városok bankja ügyében, — amelyet most újra szönyegre, határozat alá hoztak — már egy ízben megállapodtak, mikor azután arról volt szó, hogy a városok jegyezzék az alapítás papírjait, a közgyűléseken sorra kosarat kapott a terv. S ugyanígy járt, ha jól emlékszünk, egyéb kongresszusi határozat is.

Ily tapasztalatok után nem csodálható, ha a polgármester is, meg a helyettesei hasznosabbnak találják, ha itthon maradnak és a hétköznapi dolgukat végzik, mintha a kongresszusra mennek. Másutt a kongresszus még az idegenforgalom emelésére szolgálhat; de ebben az esetben egyik város csak nem fogja emelni a másiknak idegenforgalmát!

Egészen azonban mégse helyeseltető ez a távolmaradás. Egyetlen jó oldala van a városok kongresszusának, amint hogy a többi kongresszusokhoz is ez az egyetlen dolog adja meg az értékét: a szolidaritás. A határozatok nem érvényesülnek, az eszmecserék, az előadások elillannak az emlékezetben, s akkor sincs maradandóbb hatásuk, ha kinyomatják azokat, a képviselőházhoz intézett föl-

iratok beléfulnak a parlament irattárába, de maga a kongresszus kifejezésre juttatja a városok összetartását, közösségét, egyetgondolását. Ennek kifejezése pedig fontos, erre szükség van, s még nagyobb szükség lehet.

Igaz ez az összetartás rosszul fest a határtalan versengésben, amelyet a vidéki városok ma is folytatnak egymással szemben, s amely nemcsak a harmadik egyetemért és a második müegyetemért folyó licitációban ölt testet, hanem a legkisebb intézményekért is füt fát megmozgat, protektort és politikát érvényesít. A mikor Debrecen az obstrukció ellen állást foglalt, s a függetlenségiak a velük egy elvű polgármesternek szemrehányást tettek, hogy ő is az obstrukció ellen volt, a polgármester azt válaszolta: „hja, ha azt akarjuk, hogy Debrecen kapja meg az egyetemet, akkor csak így határozhatunk.” Holott az, hogy Debrecen szintén elítélte az obstrukciót, semmiesetre se növelhették az egyetemhez való igényét.

De ez a konkurrencia nem zárja ki a közösséget, az egybefogás érzésének kifejezését. Kereskedők, iparosok is versenyzői egymásnak s mégis megtalálják egymást az azonos érdekek körül. S csupán a városok közül nem tudja megbocsátani egyik a másiknak a vasuti üzletvezetőséget, amelyet emez annak az orra elől elcsipett, vagy a tűzrezdetet, amelyre a másiknak szintén fáj a foga.

Mindenestre helyesebb lenne, ha

Ahol a háborusdi folyik.

— A nagygyakorlatok színteréről. —

Kassa, szeptember 13.

Egy barátommal elhatároztuk, hogy megtekintjük az őszi nagygyakorlatok színterét. Amint a bártfai állomást elhagytuk, azonnal meglátszott a trónörökös várás nyoma, mert a régebben alig járható út az állomástól a vámsorompóig szépen rendbe volt már hozva, simává hengerelve.

Áthaladtunk a Tapoly-folyón átvezető nagy, fedett fahidon, mely furfangos módon van megerősítve, hogy a sűrűen közlekedő és nagy terhet viselő katonai automobil-vonatok könnyűszerrel és biztosan járassanak rajta.

Zboró felé az országút fekete kővel van fentartva, melynek felülete oly sima, gödörnek vagy kerékvágásoknak semmi nyoma, hogy kocsinknak dübörgése nem hallatszik, csakis lovaink patkóinak csattogása zavarja a csendet. Az országút közepe fekete, két szélén mint parkok utain, zöld fűvel benőtt padka szépen, egyenesen van kinyesve, annak szegélyén jól gondozott gyümölcsfák sorakoznak, fehérre színezett védőkarókkal, a partoldalban vezető részekben pedig hófehér korlátok és kerékvetőbiztosítják a közlekedést. Ugy fest az erdőszé-

lén haladó országút, mint egy szépen gondozott park. Sártól, portól teljesen mentes az út.

A hidak mellvédfalai, vas- vagy fakorlátjai mind fehérek, jó esősen szépek és tiszták. Maga Zboró vadregényes váromjával a hegycsúcson mintegy őrszem vigyáz az alatta kanyargó szűk völgyben haladó utunkra egész Serédy Gáspár emlékoszlopáig, ahol, a monda szerint, Serédy Gáspárt szívszékhüvés érte, midőn eladott várára még egy bucsupillantást vetett.

Zboró a maga, egyébként rendetlen házoraival most egészen kellemes ünnepi mezt öltött. Zborótól baloldalra térünk el Galícia felé. Az országút itt is olyan, mint az előbbi. Ugyanaz a rend és tisztaság mindenütt. Az utkaparók szorgalmasan dolgoznak néhány munkással mindenütt, hogy a magas vendégek meg legyenek elégedve az utakkal.

Amint a munkások felé közeledünk, egyszerre fűgőbben mozog minden kézben a kapa és portisztító, minek hirtelen nem tudtuk okát adni, midőn hátunk mögött zugást hallunk s abban a percben egy automobil előzött már meg, mely a munkások előtt megállott. A munkások legfőbb feje, az eperjesi államépítészeti hivatal vezetője, Dóbiás Ede szállt ki abból, aki a legkisebb munkát is személyesen vezeti.

Majd haladtunk Galícia határáig, ahol gyönyörű fenyveserdő végén már Lengyelország kezdődik. A lergyel földön már más volt az út, a gazda gondos szem nem látszott rajta, mint az előbbin.

Amint Zborót elhagytuk, hét magas hegyen haladtunk át Szemelnye és Alsópagony községeken át. Az elhagyott, szegényes kis falukban az utcák mintha önnepelnének, mindenütt tisztára vannak seprve, a házak szép fehéren kandikáltak ki a szilvafák lombátrai közül, a kerítések is mind hófehérek.

Már erősen szürkületi kezdett, midőn Alsó- és Felsőmersét, valamint Alsó- és Felsőodor községeket elhagytuk. Az út mindenütt példás tisztaságban állott előttünk épügy, mint Bártfa és Zboró között és a töltések mentén elhelyezett uti oszlopok hófehéren, mint egy-egy lámpás mutatták utunk irányát.

Utközben minduntalan automobillokkal találkozottunk; alig haladt el mellettünk egy, már a nyomunkban volt egy-egy katonai automobil-vonat és pedig nem egy, de három egymásután s mindenikhez egy-két autókocsi csatlakozva. Valóságos vonatok — sinek nélkül haladva.

Amint Felsővízközre értünk, nagy meglepetésünkre ivlámpák világítják az utcákat, ezer gyertyafényű asbest harisnyákkal. Végig-

a kongresszus, amely nem bürokratikusan ügyek, szervezeti és ügykezelési reformok megbeszélésére, hanem a városok érdekeinek vitatására ül össze, nem a polgármestereknek, hanem a városoknak lenne a kongresszusa. De a mai forma mellett is Aradnak, a városok között bizonyára nem az utolsó, teljes elzárkozása nem volt helyes.

A drezdai egészségügyi kiállítás.

Irta: Lócs Rezső Aradváros gazdasági tanácsnoka.

III. Érdekesebb statisztikai adatok.

A kiállításon általam feljegyzett statisztikai adatokat minden nagyképűsködés nélkül és anélkül, hogy szakértelmet vindikálnék magamnak, úgy adom, amiként azokat feljegyeztem. A felelőssége ezért a kiállításon található táblázatokat terheli. De közlöm őket, mert szerintem sok érdekes dolgot tartalmaznak és főleg olyanokat, amelyeket megszivlelni és amelyekből konzekvenziákat levonni érdemes.

Egy elrejtett zugban találtam egy gépirásos füzetet, mely a kátrány makadámról szól. Erőből kitűnik, hogy egy köbméter kő anyag és fedőanyag 85 márkába, a kátrányozás pedig négyzetméterenként 16 pfennigbe kerül. Az összes költség négyzetméterenként 282 márka szemben a hengerelt ut egy négyzetméterének 134 márkájával.

Az emberi testben 5 liter víz van. A szívkamara egyszerre 75 köbcentimétert mozgat a két szívkamara tehát összesen 150 köbcentimétert; 81 pulzus mellett 80 perc alatt az emberi szív 365 liter vért továbbít.

Ha az emberi test összes súlya 100 métermáza, úgy aoból esik 435 kgr. izomra, 19 kgr. vérré, 178 kgr. bőrre, 17,5 csontra, 22 kgr. agyra.

Arra a kérdésre, hogy a világ ura az ember teste tulajdonképpen miből áll, pontos utánmérések megállapították, hogy bizony ez a némes test 45 l. vízből, 14 kgr. fehérnyéből, 7 kgr. zsírból, 34 kgr. sóból és 0,7 kgr. cukorból áll. (Feltéve, hogy a test súlya 70 kgr.)

Mindenki tudja, hogy a szív mily hatalmas munkát végez, de kevés embernek van fogalma arról, hogy mennyit is tesz ki erőegységében. Az egészségügyi kiállításon egy készülék van felállítva és a közönséget felhívják, hogy azt hozza mozgásba. Tetemes erőre van szükség, hogy a készüléket egyszer is megmozgassuk, pedig ennyi munkát végez egy összehúzódással a szív. Más szóval egy összehúzódással a szív 0,14 méterkilogram erőt fejt ki, vagyis 1400 gramot 10 centiméternyire emelne.

Száz gram fehérnyéhez kell 192 gr. élely, ez együttesen 410 melegegységet ad. 100 gr. cukor 128 gr. élelyvel ad ugyancsak 410 egyegységet, a zsirhoz már 285 gr. élely kell, de ad is 930 melegegységet. Ezzel kapcsolatban megállapította a statisztika, hogy az egy éves gyermeknek 12 melegegységre a 3 évesnek 8 ra és így szukcessive kevesebbre van szüksége. A felnőtt embernek csak három egységre, az aggnak pedig 2 egységre van szüksége, tehát tesék e szerint táplálkozni!

Egy embernek szüksége van évenként körülbelül 250-300 kgr. búzára, rozsrá vagy árpára. Egy kilogramm búzában van 123 gr. fehérnye, 17 gr. zsir, 18 gr. só és 137 gr. víz.

Egy 500 kgr. súlyu tehén naponta 38 kgr. füvet (répát), 7,5 kgr. szénát, 5 kgr. darát vagy korpát és 5 l. vizet fogyaszt; ha feltesszük, hogy a tehén naponta 58 l. tejet ad, a tehén 272 gr. fehérnyét, 280 gr. zsirt, 392 gr. tejcukrot, 56 gr. sót és 7 l. vizet szolgáltat.

Egy tojás átlagos súlya 50 gr., tápértéke egyenlő 46 gr. hússal, vagy 160 gr. tejjel. Nem áll az, hogy a gomba az erdő husa, amiként nem áll, hogy a sör folyékony kenyér. Az előbbi nem áll, mert a gombának alig van 3-5 százalék fehérnye tartalma, az utóbbi pedig nem áll, mert egy pohár sör, amely Németországban tíz pfennigbe kerül, összesen csak 13 gr. tápanyagot tartalmaz. Már pedig tíz pfennigért vásárolni lehet 55 gr. zsirt, vagy 500 gr. kenyeret, vagy 200 gr. cukrot, vagy egy harmad liter tejet. Nem is szólva arról, hogy egy pohár sörben egy kis pálinkás pohárnyi abszolút alkohol van.

Ezer ipari munkás közül átlag kilencet ér baleset. Bányamunkások közül 15,5 ezreléket, legkevesebbet 3 ezreléket a textilmunkások közül.

Husz apa közül gazdasz és erdész 24 taglich fiú, ugyanannyi tőkepénzes csak 15 fiú, bányász csak 11-et állít sor alá.

Szásorszáiban minden 252 emberre, Poroszországban minden 205 emberre, Badenben minden 196 emberre, Bajorországban minden 171 emberre esik egy kocsmá.

Legtöbb bort iszik a spanyol fejenként 115 litert. A magyar ember 221 litert, a német 57 litert iszik átlagban. Ezzel szemben a német 125 liter sört, az esztrák magyar monarchiabeli 46 litert, a spanyol 13 liter sört iszik. A legtöbb bort fogyasztó nemzetek: görög (1095 l.), bolgár (1042 l.), olasz (912 l.), francia (914 l.).

A rossz szokások elleni 14 parancs:

1. A padot ne töröld zsebkendővel.
2. Lovat meg ne csókolj.
3. Macskát ne simogas.
4. Körömöt ne rágd.
5. Ujjadat szádba ne tedd!
6. Fogadat körömmel ne piszkáld!
7. Ne csókolj kezet!

8. Orrodot ne piszkáld!
9. Cipődet zsebkendőddel ne töröldesd!
10. A vasuti kupé tulsó párnájára ne tedd lábadat!
11. A kupé függönyével ne takarózz!
12. Tollszárat ne vedd szájadba!
13. Sleppe ne viselj!
14. Ujjadat a lapozásnál ne nyálazd meg.

Kiknek köszönhet az emberiség legtöbbet: Hippokratésnek a gyógyítás apjának, Maudius Gallenusnak (131-201) a gyógykezelés feltalálójának, Zachariás Jansennek (1606), a mikróbák feltalálójának, Leenwachook (1632-1723.) a mikroszkop atyjának, Edward Jennernek a himlőtoltás feltalálójának, Max F. Peltenkofferek (1818-1901.), Semmelweis Ignácnak (1828-1865) a gyermekágyi láz elleni küzdelmet, Sir Josef Listernek (1827) az antiszeptis feltalálójának, Charles Laverannak (1845), a malária bacillus fedezőjének, Louis Pasteurnak, a veszettség elleni oltás feltalálójának, Emil von Behringnek (1854) a szérum feltalálójának, Robert Kochnak (1843-1910.), a kolera bacillus felfedezőjének, Niels Finsennek (1860-1904), a fénynyel való gyógykezelés felfedezőjének és C. S. T. Credé (1819-1842) az ujszülöttek szembájának meggátolójának. Ehrlich professzor még nem szerepel a kiállítás táblázatán.

Minél nagyobb a városok beépítetlen területe, annál kisebb a tüdővész halálozás. Londonban nincs beépítve 14 százalék, a halálozás 1,09 percent, Berlinben nincs beépítve 10 százalék, halálozás 2,2 százalék. Párisban nincs beépítve 5 százalék, a halálozás 4,5 százalék. Sokkal több ember tüdővész, mint amennyiről azt tudjuk. Száz felboncolt hulla közül 18 éves korig 23, 40 éves korig 38, 50 éves korig 48, 70 éves koráig 58 szenvedett észre nem vett tuberkulózisban.

A gyermek normális súlya születésükkor 3,5 kilogram. Hat hónapo korában annak kétszerese, 1 éves korában annak háromszorosa. A gyermek érverése az első évben 120, 6 éves korában 95, felnőttké 75 A csecsemő peronként ötvenszer, a hat éves gyermek huszonötöszer, felnőtt ember tizennyolcszor vesz lélegzetet. Az ujszülöttnek 21 óra, a négyhónaposnak 20 óra, a 2-3 évesnek 15 óra, a 4-10 évesnek 11 óra, a 14 évesnek 9 óra, felnőttnek 7 óra alvásra van szüksége.

Végezetül két felírás az, ami figyelmemet különösen megragadta. Az első a Der Mensch pavillonban van és így szól:

— Kein Reichthum gleich Dir, oh Gesundheit! (Nincs hozzád fogható kincs, oh egészség.)

A francia pavillonban Pasteur két mondása van márványba vésvé. Az első:

— Az első kérdés magadhoz, mit tettél tenmagadért és tanulmányaidért. A másik, mit tettél hazádért; és ha elég szerenczés voltál az

kocsiztuk a főhadiszállást este és 18 darab ily ivlámpát olvastunk meg.

A négyfelé elágazó utca, mely mindegyik egy-egy stratégiai ut felé vezet, ki volt szélesbítve, mindenütt kétoldalt fehér, magas oszlopokon zászlók lengtek, a zászlóoszlopok közé pén az ország és a vármegye címerével ellátva és minden oszlop között zöld fenyőfalombokból füzérek készültek. Ugy fest ez a négy utca, mint egy zöld sétány.

Valóban ünnepi szinben volt egészen ez a kis ruthéa falu s mintha utóai egy parknak sétányai lennének, melynek háttéréből kandiáló fehér villák tarkítanak azt. Így esti fényben különös előtérbe jutottak a fehér oszlopos zászlódíszek és a fehér rácos kapuk.

Ferenc Ferdinánd lakóhelye Szepesházy Imre országgyűlési képviselő kis kastélya, izléses fehér rácoszatával, fényesre kivilágított udvarával és nyesett parkortjével szinte hivogatólag intett felénk.

Mellette a fabarakok egész kis tábora készült, ahol a nevezetes marsall-selyem sátor ékeskedik, a hozzátartozó konyhák és tisztibarakok lakásokkal. Ott is mint mindenütt, nagy sürgés-forgás van. A tűzoltóság Bártfáról rándult ki egy kirendeltséggel, teljes tűzoltói felszereléssel. Künn a szin előtt, teljes felszereléssel állt ott a tűznek óre, sisakkal fején és baltával kezében.

A szolgabírói hivatal épülete teljes fényben ragyog és Gallitsik István főszolgabíró erélyes hangja hallatszik ki, amidőn a beszárlásolásra és a katonai podgyászok szállításához szükséges fogatok pontos kirendelésére ad rövid parancsokat.

A posta- és államépítészeti barakkokkal szemben lévő nagy téren óriási sátrak tömege, mint egy igazi katonai hadi telep foglal el nagy helyet a vásártéren, előtte szintén hatalmas ivlámpával, hova mint a méhráj, száguldanak ki és be a katonai automobilvonatok és kocsik, melyek innen éjjel nappal robnak ki és be, nem kis rémületére a lovakkal utazó közönségnek.

Nagy élénkség uralkodik minden irányban s most látjuk csak be, hogy mily nagy szükség volt ivlámpákra. Atmenve a Ladomérka-folyón épített szép nagy vashidon, a víz tuloldalára, Alsóvízközre érünk. Itt ugyanaz a rend, pedáns tisztaság és zászlódísz mindenütt, mint Felsővízközön.

Egyi szemle után éjjeli szállás után néztünk; de jaj nekünk, sehol egy tápjalatnyi hely, hová árva fejünket lehajthatnók. Elkeseredésünkben betérünk egy barak vendézlőbe, ahol meglepetésünkre, egész jó ellátást kaptunk. Erre némileg kezdettünk kibékülni a mostoha helyzettel és Halász kir. mérnökhez fordultunk éjjeli szállásért. És tényleg kaptunk is, nagy örö-

münkre, szállást. Olyat, amilyent. Barakban. Négy deszkafal között egy szellős, szobának nevezett kis helyiségbe vezetett bannünket. Butorunk két vaságy, szalmazsákkal, a bakák szalma kopfpolszterével, vékony, kopott katonai pokróccal ellátva. Két szék, egy cseréptál vízzel és egy cserépkancsó. Ez minden.

Kedves házigazdánk mentegődött, hogy jobb hely nincsen s ő is csak így van elszárlássalva.

— Hja, háboruban vagyunk, uraim — mondá — itt nem lehet válogatni.

Kora reggel indultunk Sztropkó felé. Ezen az uton is ugyanazon gondos rend és tisztaság végig Sztropkóig. Sztropkón már városiasabb volt minden, ott is rendet teremtett Malonyay, a járás főszolgabírja és a piszkos városból tiszta várost csinált egy csapásra. Járdák, kövezetek vannak a főutcáján végig s ugyanazon zászlódísz és lámpavilágítás, mint Felsővízközön.

A visszafelé vezető országúton vagy 15 katonai robogó autó-vonattal találkoztunk, majd egy kisebb autóval, melyen Sárosvármegye alispánja, Tahy József ült, aki személyesen akart meggyőződni mindenről. Társaságban volt az államépítészeti hivatal feje. Gyakran megállottak, megsemmeltek mindent, utbaigazításokat adtak és avval eltűntek szemünk elől. E. L.

életben, tedd fel magadnak azt a harmadik kérdést, mit tettél a szenvedő emberiségért.

A második mondás:

— El fog jönni az idő, midőn a nemzetek nem háborubab, hanem a béke munkájában fognak versenyezni, hogy az emberiség javát előmozdítsák és ebben a küzdelemben az lesz az első, mely a legtöbbet tett a szenvedőkért.

Mennyi adót fizetünk?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13

Egy nagyobb adótétel tárgyalását elhalasztották és így mindössze ötven egynehány tételt tárgyalt le ma a bizottság, ezek között az Uránia-mozi és Szendrei Mihály szinigazgató adóját is. A mozitulajdonosok, akikre a javaslat a színháznál nagyobb adót rótt, a színházzal érveltek és így nyomták le 500 koronáról háromszázra adójukat. Szendrei pedig, akit ügyvédje képviselt a mozik miatt is kérte adója leszállítását. Végül is a tavalyi adójánál 50 koronával többet irtak csak ki Szerdreire.

Az adóvizsgáló bizottság holnap a következő tételt tárgyalja:

Mandl Vilmos 17 kor., Simon József 19 kor., Büchler Dávid 9 kor., Juhász Imre 24 kor., Fischer Béla 13 kor. 54 fill., Kutsera Béla 29 kor., Kiss Lajos 31 kor., Végh István 30 kor., Csigler Ignác 39 kor., Kohn Vilmos 41 kor., Braun Samu 47 kor., Fischer Ármin 58 kor., Bräuner Vilmos 64 kor., Schmiéd Lajos 66 kor., szobafestők. Sebők János 26 kor., Albert Ador 29 kor., özv. Wagner Károlyné 33 kor., szobrászok. Winkler József szőlőoltványtermelés 77 kor., Szabó Demeter 12 kor., Gyukits Száva 21 kor., Szabó Demeterné 27 korona, Jeney Béla 15 kor., Ferdinánd Szvetozár 35 korona, Petrovits Mihályné 59 kor., Joanovits Antal 69 kor. 50 fill., Mayer Miklós 145 kor., szücsök. Molnár Józsefné 14 kor., Molnár Károly 28 kor., Jäger György 57 kor., szücszabók. özv. Paul Ilésné 8 kor., özv. Pirovszky Antalné 8 kor. 84 fill., Dorogi Mózesné 9 kor., Baranyi Antalné 9 kor., Mihály Ferencné 9 kor., Széles Pálné 10 kor., özv. Veres Józsefné 10 kor., Nagy Istvánné 10 kor., Pfeiffauf Józsefné 11 korona, Miserezsky Ferencné 12 korona, Szabó Lajosné 17 korona, Pápai Jánosné 12 korona, Takács Istvánné 12 kor., Lebovics Hermanné 12 kor., Toldi Sándorné 12 kor., Brunner Jánosné 13 kor., Böröcz Rozália 13 kor., Sima Antalné 13 kor., Schmiéd Sándorné 13 kor., özv. Román Istvánné 14 kor., Nyári Andrásné 14 kor., Fischer Andrásné 15 kor., Müller Andrásné 16 kor., Kisfaludi Fülöpné 16 kor., Kocsis Gergelyné 12 kor., Karácsonyi Róza 17 kor., Nagy Bertalánné 17 kor., Flatsár Ágostonné 17 kor., Borza Gáborné 17 kor., Fleischmann Zsófia 18 kor., Szabó Károlyné 18 kor., Moldován Lajosné 18 kor., Hunyadi Jánosné 19 kor., Kiss Lajosné 19 kor., Kossek Lajosné 19 kor., Bardócz Ödönné 20 kor., Hógye Ferencné 20 kor., Baumgartner Rudolfiné 22 kor., özv. Andrassy Tiborné 24 kor., Bonó Istvánné 26 kor., özv. Lilienberg Jakabné 26 kor., Ábrahám Gáborné 28 kor., Mörvin Franciska 30 kor., Sonn Dávidné 31 kor., Löw Alajosné 33 korona 20 fillér, Klein Hermanné 33 kor., Lestyán Ferencné 19 kor. szülésznők. Brog János süteménykihordó 9 kor., Égető János 16 k., Deutsch Sándor 38 k., Szathmáry Etelka 43 k., táncosok, Unger Mór zenetanár 70 kor., Örfi Józsefné 14 kor., Schmidt Margit 14 k., Zimmermann Anna 18 kor., Klecs Emma 20 kor., Vojzski Anna 22 kor., özv. Höffer Hugóné 22 kor., nyelvtanítók, Szalay Aranka 12 kor., Tanfy Ida 18 kor., Fodor Krausz Berta 28 kor., Klein Sándorné 37 kor., szorgoratanítók. Robitsék József tea és kávékereskedő 65 kor., Ruhm Mihály 45 kor., Faller Gyula 52 kor., Kirte Antal 160 kor., téglalegetők. Röser Mihály és társa téglagyáros 600 kor., Belák Fülöpné 25 kor., Höflisch Sámuelné 45 kor., tejkereskedők. Késmárky István és Simon Farkas 30 kor., Limbeck János és fia 246 kor., Varga Lajos 280 kor., temetőrendező. Kardos Jenő és Gamber György 51 kor., Lichtman Manó 75 kor. 20 fill., Leipnicher Salamon 219 kor. 20 fill., Werner Károly 230 kor., Kaufmann Sándor 240 kor., Stern Miksa és Rosenberg Artur 370 kor., Funkelstein József 468 kor., Nemess Géza 502 kor., Herbstein Mór 504 kor., Steiner Ferenc 590 kor., Goldschmidt Miksa 2492 kor., terménykeres-

kedők. özv. Tagányi Istvánné telekberbeadó 10 kor., Dömer János tetőlemezgyáros 84 kor., Jaszlits Alajos 13 kor. 80 fill., Székely Sándor 34 kor., timárok. özv. Fischler Adolfné 64 kor., Kohn Lipót 85 kor., tojáskereskedők. özv. Reier Zseni 38 kor., Klein Lajos 40 kor., tollkereskedők. Novák Gusztáv tűzijátékrendező 16 kor., 20 fill., Perzina Károly 15 kor., Cukker Zsigmond 28 kor., Rosenfeld Samu 28 kor., 80 fill., Sándor Dezső és Miksa 30 kor., Erdélyi Izso 32 kor., Anerbach Hermann 34 kor., Neubauer Vilmos 36 kor., Strasser Győző 36 kor., Dittrichstein Vilmos 39 kor., Brüller Lipót 60 kor., utazók.

Az adóvizsgáló bizottság e hó 15-én ügynökök, ügynöki jutalék, üveg és porcelán kereskedők, üvegesek, üzletvezetők, vállalkozók, varrónő, vesbutorkészítő, vaskereskedő, vászonkereskedő, végrehajtók, vendéglősök, vegyészeti laboratórium tulajdonos III. oszt. kereseti adóját fo. ja megállapítani.

Széthuzás

az ellenzék körében.

— A technikázás alkonya. —

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 13.

Parlamentari körökben nem titok, hogy az ellenzék körében most már nemcsak a választási reformra nézve térnek el a vélemények, hanem a legutóbbi napokban a véderreform elleni küzdelem taktikájára nézve is összeközlömböztek. A Kossuth-párt a közös vitarendező bizottságban több kísérletet tett arra nézve, hogy a névszerinti szavazások helyett a képviselőházban tulnyomóan érdemi vita folyton. Ezt az álláspontját azonban a Justh-párt ellenzése folytán keresztülvinni nem sikerült, nyilvánvalóan azért, mert a Justh-pártnak minden oka megvan rá, hogy az érvek harcától visszariadjon. Ujabban a pártonkívüli 48 asok is ellene fordultak a Justh-párt taktikájának. Arról sem lehet szó, hogy a néppárt a Justh párti taktikához csatlakozzék, sőt ellenkezőleg feltűntet kelt, hogy Zalavármegye törvényhatósági közgyűlésében a néppárti bizottsági tagok, akik ötven főnyi számban jelentek meg, az obstrukció ellen foglaltak állást.

A képviselőház ülése.

A technikai obstrukció ma is egész ülésen át tartott a képviselőházban. Az ülésen Kabos Ferenc később Berzeviczy Albert elnökölt. Bemutatta az elnök a báránói, félegyházi és debreceni népgyűlések kérvényét a katonai javaslatok ellen s az általános választójog mellett. Bemutatta ezenkívül négy budapesti népgyűlés kérvényét ugyanazok ilyen tartalommal. A munkapárton derűtséggel fogadták, mikor az elnök felolvasta, hogy a népgyűléseket a Hungária-uton, a Práter-utcában tartották.

— Legközelebb már a Szunyog-szigetre mennek — kiáltott valaki a jobboldalról.

Ezeknek a kérvényeknek a bizottságokhoz való utasítása dolgában Jaczkó Pál ellenindítványa folytán névszerinti szavazás lesz.

A többség ezután névszerinti szavazással elvetette a Budapesten a Csáklya- és Csáky-utcában tartott népgyűlések kérvénye dolgában az ellenzékéről betérjesztett ellenindítványokat.

A Ház háromnegyed egy órakor rátér az interpellációkra.

Kun Béla amiatt panaszkodott interpellációjában, hogy A Nap című ujságtól az alispánok több törvényhatóságban elvonták a kolportázs jogát.

Győrffy Gyula azt kérdezte a miniszterelnöktől, van-e tudomása a közös hadügyminiszter lemondásáról s arról a híresztelésről, mely ezt a válságot a trónörökös alkotmányellenes beavatkozására vezet vissza. Miért nem cáfolja meg a kormány ezeket a híreket, az új hadügyminiszter vállalja-e a katonai javaslatok

kat s a miniszterelnök érvényesítette-e ebben a miniszteri válságban a maga alkotmányos befolyását.

Az interpellációt kiadták a miniszterelnöknek s az ülést az elnök fél kettőkor berekesztette.

Az új hadügyminiszter.

Bécsből jelentik: A király ma aláírta Auffenberger hadtestparancsnoknak hadügyminiszterre való kinevezését. Az új miniszter még ezen a héten Bécsbe jön, hogy a királynak bemutatkozzék s új hivatalát átvégye.

Az obstrukció ellen.

Szatmárnémetiből jelentik: Szatmárnémeti törvényhatósági bizottsága tegnap tartott közgyűlésén foglalkozott az obstrukciót elítélő verseci átirattal. Csaba Adorján főispánnak megnyitó beszéde után Illosvay Aladár alispán az állandó választmány javaslatával szemben azt indítványozta, hogy a verseci átiratot vegyék le a napirendről, Nemesóthy-Szabó István a bizottsági tagok tulnyomó többségének helyeslése mellett az állandó választmány javaslata érdekében szólalt föl. Beszéltek azután az ellenzék részéről Falussy Árpád volt főispán és Földes Béla országgyűlési képviselő. Mindkettejük beszédét nagy zaj kísérte. A nagy izgalomban a többi főiratkozott szónok nem élt a szólás jogával, mire az elnöklő főispán elrendelte a szavazást. Ennek eredménye alapján az állandó választmány javaslatát 169 szóval 70 ellenében elfogadták. Illosvay Aladár alispánnal az élén a vármegye egész tisztikara a verseci átirat ellen szavazott.

A házszabályok valódi értelme.

Igen előkelő jogászai körökben írják lapunknak: A házszabályrevízió domináló kérdésévé kezd válni a helyzetnek anélkül, hogy a kormány a maga részéről közvetlen okot adna erre, hanem mert az obstruktorok, megmozdulván bennük a rossz lelkiismeret és élén bennük az a tudat, hogy csak a mai teljesen elavult házszabály keretében üzhetik a parlament tekintélyét aláásás és az ország érdekeit ellen vétő játékokat, félnek a házszabály szigorításától, és mert való igaz, hogy vannak, akik már hetek óta igen behatóan és igen komolyan foglalkoznak azzal a kérdéssel, hogy teljesen alkotmányos és törvényes alapon, mindenféle ugynevezett „erőszak” alkalmazása nélkül miképen lehetne helyreállítani és biztosítani a parlament munkaképességét és a többség jogának érvényesülését. A munkapárt régi, gyakorlati és közjogászai keresik a gyorsított, még pedig abban, hogy a parlament tekintélyének, méltóságának és munkaképességének garanciája és noli me tangeréje nem a mai házszabály, egyáltalában nem is a házszabály, amelyet ellenzéki oldalon úgy szeretnék feltüntetni, mint az alkotmányos közbadságoknak palládiumát, hanem ennél komolyabb, súlyosabb valami: az 1849. évi IV. törvénycikk, amelynek 10. szakasza úgy rendelkezik, hogy az országgyűlés tanácskozásában szükséges csend és rend fentartása iránt mind a két Ház szabályokat alkot és azoknak végrehajtását elnöke által szigorúan eszközölteti, valamint hogy a „rend és csend fentartása terembiztosok, szükség esetén a nemzeti őrség alkalmazásával eszközöltetik.” Ez a szentesített és ma is érvényben lévő törvényszakasz tehát nem tesz különbséget a kisebbség érdekei és a többség jogai között, hanem az egész képviselőházra nézve kimondja, hogy a Ház által alkotandó szabály célja a tanácskozási csendet és rendet biztosítani, még pedig úgy

a többségi mint kisebbségi tulajdonságokkal szemben. Amely házszabály pedig nem képes garantálni a tanácskozási rendet és csendet — már pedig az obstrukció sem nem „csend“, se nem „rend“, — az a házszabály nem felel meg az 1848-iki törvény határozott rendelkezésének, amely kisebbség úgy interpretálja és alkalmazza az ilyen házszabályt, hogy megakasztja a Ház munkaképességét és meghiúsítja a többségi akarat érvényesülését, az a kisebbség, még akkor is, ha 48-as alapon állónak vallja magát, súlyos sérelmet ejt az idézett 1848-iki törvényen. Végeredményében tehát igazán törvényes alapon csak az a házszabály áll, amely megfelel az 1848-iki törvény intencióinak.

Ha tehát a munkapártban a házszabály-revizio gondolatával foglalkoznak, ez nem jelent semmiféle „erőszakot“, és nem jelenti a kisebbség jogainak megnyirbálását, hanem jelenti azt, hogy érvényt akarnak szerezni a mai helyzet közepette az 1848-iki törvénynek a képviselőház tanácskozásainak csendjéről és rendjéről.

Fejérváry báró a királynál.

Bécsből jelentik: *Fejérváry Géza* báró, a magyar darabont-testőrség kapitánya tegnap délután egy órákor külön kihallgatáson jelent meg a király előtt. Az audiencián, amely három negyed óra hosszat tartott, *Fejérváry Géza* báró köszönetet mondott hatvan éves szolgálati jubileuma alkalmából a király részéről és kitüntetésért.

VÁROS ÉS MEGYE.

Sportegyletek segélye. A város egy régebbi közgyűlési határozattal átengedte a Maros egyesületnek a Maros balpartján kért kb. három holdnyi területet, amely katonai gyakorlóterületül szolgált és amely helyett a város a vármögött adott hat holdnyi gyakorlóterületet. A város az átengedett terület fejében 474 korona évi kártalanítást követelt a sportegylettől. Az egyesület azonban beadványban arról értesítette a várost, hogy legfeljebb 174 koronát fizethet. A mai közgyűlés úgy határozott, hogy a területet az ajánlott 174 korona bérfejtésben is átengedi, mert ugyanis a többi egyesület is kapnak 300 korona segélyt. — Ugyancsak a mai közgyűlés megszavazott a Toldi atlétikai klubnak is 300 korona segélyt.

A veszteglő barakk építése. Aradváros mai közgyűlése jóváhagyta a gazdasági szék javaslatát, hogy a veszteglő barakk építési munkálatait a legkedvezőbb ajánlattevő Bayer Györgyre bizzák. Egyben elhatározta a közgyűlés, hogy tekintettel a járványos időkre a határozat végrehajtását birtokon kívül azonnal megkezdi.

A hegyaljai motoros területhasználati díja. Aradváros közlekedési bizottsága az Aradhegyaljai motorvasúttal folytatott tárgyalások alapján ajánlotta a mai közgyűlésnek, változtassa meg a vasúttal kötött szerződést olyformán, hogy a vasút ezentúl területhasználati díj címen tekintet nélkül a szállított utazók számára, méltányosságból évi négyezer koronát fizessen. A közgyűlés a javaslatot elfogadta és utasította a városi főügyészt, hogy a vasút ellen megindított pert, ha a társaság ígéretéhez képest az eddigi 11000 korona hátralékot megfizeti, vonja vissza.

A jövő havi városi közgyűlést a szüretre való tekintettel október 25-ére tűzték ki.

A Péter-utca szabályozása folytán megmaradó városi telek eladási ügyével kapcsolatosan *Schwartz Zsigmond* bizottsági tag kérdést intézett a tanácshoz, hogy hogyan áll a Péter-utca rendezésének az ügye, egyben felhívta a tanács figyelmét a külvárosi csatornázás foly-

tán előállott tarthatatlan állapotokra. A polgármester megígérte, hogy az ügy jelenlegi stádiumát a legközelebbi közgyűlésen bőven fogja ismertetni, míg a főmérnök jelentette, utasította a vállalkozót, hogy ezentúl csak olyan hosszú utvonalat bontasson fel, amennyit rövid idő alatt elkészíteni képes, a most felbontott utókat pedig fokozott erővel a legrövidebb idő alatt állítsa helyre.

Tanítóválasztás.

(Az iskolaszék ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

Az iskolaszék határozatképtelenség miatt ismételt elhalasztott ülését ma végre meg lehetett tartani és a várvárt tanítóválasztások megtörténtek. Városi közgyűlés volt ma délután és mivel a közgyűlésre amugyis el kellett volna jönni: eljöttek fél órával előbb az iskolaszéki tagok és az üresedésben levő tanítói állásokat betöltötték.

Kovács Vince kultur-tanácsnok javaslatára az iskolaszék hozzájárult ahhoz, hogy a polgári iskoláknál megüresedett állást meghívás útján töltsék be. E szerint a polgári leányiskolához meghívták *Grusz Ilona* tanítónőt, a polgári fiúiskolákhoz pedig *Béreczy Lajos*, *Földes Lipót*, *Bokor Mihály* és *Szép Kálmán* polgári iskolai tanítókat. A már tegnap elfogadott költség-előirányzat értelmében az új tanítók részére 400 korona, a tanítónők pedig 200 korona személyi pótlékot állapítottak meg.

A hatodik polgári iskolai tanítói állást, amely *Preisinger Béla* elhunytával üresedett meg, már választás útján töltötték be. Az állásra kiírt pályázaton egy pályázó jelentkezett: *Neidenbach Ödön* eddigi polgári iskolai tornatanár, aki hivatkozással arra, hogy már hét szemesztert hallgatott a tudományegyetem bölcsészeti karán, pályázatában ígéretet tett arra nézve, hogy két éven belül megszerzi a polgári, esetleg középiskolai tanári oklevelet. Az iskolaszék egyhangulag megválasztotta *Preisinger* helyébe *Neidenbachot* azzal a kikötéssel, hogy az oklevelet két éven belül tartozik megszerezni.

Neidenbach megválasztásával a két polgári iskola tornatanár nélkül maradt. Mintogy pedig így, tanév elején nem remélhető, hogy megfelelő tornatanárt találnak, az iskolaszék fölhatalmazta az elnökséget, hogy a tornatanári felszabaduló tisztes kereten belül saját hatáskörében gondoskodjék a tornatanítás ellátásáról.

Ezután a községi tanyai iskolánál megüresedett tanítói állást töltötték be. Az állásra ketten pályáztak: *Páspöki Gyula* csongrádi és *Zsák Agoston* szedernati tanyai tanító. *Páspöki* mellett jobb tanítói oklevelet, *Zsák* mellett pedig az a körülmény szólt, hogy ma is tanyai iskolában tanít és gazdasági ismételő iskolai képesítés megszerzésére is vállalkozik. Az iskolaszék-szavazás útján *Zsák Agoston* választotta meg, aki a leadott 14 szavazatból tizenháromat kapott.

Végül még aziránt tett előterjesztést *Kovács Vince* tanácsnok, hogy *Keresztes Arzén* ideiglenes elemi iskolai igazgató végleges alkalmazása ügyében irjanak át a tanfelügyelőséghez. A tanítóválasztó iskolaszéki ülés ezzel véget ért.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
mellékállomás	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetési osztály	— 151
Nyomda	— — — — — 151

Vilmos császár haragja Petráss Sári kalapja miatt.

Fantasztikus, de roppant érdekes hírt közöl egy amerikai újság *Vilmos* császárról, a menyéről, meg *Petráss Sári*ről, a népszerű pesti primadonnáról, aki a múlt színházi évben Berlinben vendégszerepelt. A hír fantasztikus, nagyszerű, de — nem is olyan nagyon lehetetlen, hogy legalább valami ne legyen belőle igaz. Itt következik a kedves kis amerikai pletyka, amely *Vilmos* császárt kegyetlen és zord házi zsarnokként mutatja be, aki két heti fogságra ítélte a menyét — *Petráss Sári* kalapja miatt.

Petráss Sári, a szép magyar művésznő kalapja miatt *Alexander Viktória* hercegnő, *Agost* herceg felesége két heti fogságot volt kénytelen elszenvedni. A fogság színhelye a kabelbergi kegyelvény volt és a két hét alatt a szegény hercegnő körül nem volt szabad senki másnak ott lenni, csupán *Vedel* grófnőnek, a társalkodónőnek és két komornának. A hétmeletes, egyébként majdnem teljesen lakatlan torony négy kapuját a császár parancsára elzárták és kulcsait *Plessen* tábornok, a császári főhadiszállás perancsnoka őrizte. Éjjel nappal örök, töltött puskával jártak fel-alá a torony előtt és a szép pássitot egészen tetaposták. A szerencsétlen hercegnő, akinek a lelkét már egészen megörölte az unalom, könyörgő táviratot küldött a császárnak Kieibe:

— Legalább az ölehetem engedje hozzám fel-ség, hogy ne legyek egészen egyedül.

— Nem.

— Hát a kismacskámat!

— Azt sem.

A táviródrót könyezett, amikor a következő kérést továbbította:

— Óh, felség, legalább a kanárimadaramat.

De *Vilmos* császár kőszivü maradt.

Nem, nem és ezerszer nem. A hercegnővel úgy kellett bánni, mint más fogolylyal, de por-sze tiszteletben kell tartani a rangját, — szolt a szigorú utasítás.

Minde balsorsnak pedig, a hercegnő keserű könyvének *Petráss Sári* volt az oka, azaz, hogy nem is annyira ő maga, mint a kalapja. Ez pedig az amerikai mesemondó szerint úgy történt: A hercegnő, hogy férjét, *Agost* herceget, aki mint afféle ambiziózus fiatalember egész nap szorgalmasan dolgozik a belügyminiszteriumban (?), meglepje, Berlinbe utazott. Megjelent az irodában, de a herceg már nem volt ott és senki sem tudta, hogy hova ment. A hercegnő nem sokat tekerőrizt, kísérőjével egy autóbá vetette magát és nekiment *Berannek* a herceget megkeresni. Eközben a Neues Theaterbe bevetődtek, ahol az igazgató egészen oda volt örömeben és legjobb pártlyat bocsajította a hercegnő rendelkezésére. Az előadás nagyon szép volt, de a hercegnő nem sokat látott belőle, mert figyelmét egészen lekötötte a *Petráss Sári* kalapja. Majd elnyerte szemével a kalapot és egészen elfeledkezve méltóságáról, mint *Eva* igazi lánya, így kiáltott fel:

— Elragadó! Ilyen kalapot még nem láttam! Ilyen kalap kell nekem is, mindenáron, még ha egy egész havi spanázsom is rámegy.

A hercegnő behívatta *Petráss Sári*t a páholyába és elkeres tőle a kalap készítőjének a címét. Nem sokára a hercegnő is fejére tette a gyönyörű kalapot, amely napernyőnek, vagy sábornak is beillt volna. Ez volt a végzete. A császár, amikor a kalapóriást először megpillantotta, olyan haragra gerjedt, hogy a hercegnőt két hétre bezárta a toronyba.

Kétszáz iskolásgyermek a Házban.

— Monstreküldöttség a kultuszminiszternél. —

Távirati tudósítás.

Buda, est, szeptember 13.

Egész sereg gyerek, hat-nyolc éves fiú és leány, özönlötte el ma délelőt a képviselőház folyosóit. A gyermekekkel együtt jöttek el szüleik is és a karaván körülbelül háromszáz emberből állott. A gyermekcsereg természetesen nagy föltűnést keltett a Házban és képviselők, meg újságírók hamarosan körülfogták a szülőket, akik azután elmondották, hogy Dunaharaszti községből jöttek föl küldöttségbe a kultuszminiszterhez, hogy tanítót és iskolát kérjenek tőle.

A fővárosból ugyanis az utóbbi években tömérdek kisiparos és munkás költözött ki Harasztiába, ahol azonban sem iskolai helyiséget, sem tanító erőket nem kaptak, noha több ízben kérték erre a kultuszminisztert. A haraszti iskolaköteles gyermekek azután egyetlen teremben gyülekeznek össze és egyetlen tanító tanítja, azaz hogy nem tanítja őket, mert képtelen ennyi gyermeket tanítani. Most tehát fölkerekedtek: szülők és gyermekek, hogy megkérjék a minisztert, hogy a gyermekek tanításáról gondoskodjék.

A társalgó-terem felé valóságos bucsujárás indult: a képviselők pártkülönbség nélkül nézték a csodát, a gyermekek küldöttségét. A miniszter megüzente a küldöttségnek, hogy a szülőket odavárja a miniszteri szobába. Míg a fogadásról szóló tárgyalás tartott, a társalgóban Justh Gyula és Szüllő Géza között szóváltás keletkezett. Justh háborogva méltatlankodott a miatt, hogy ilyen állapotok lehetnek és sűrűn emlegette, hogy botrány, a mi itt történik.

— Micsoda botrány, kérdezte Szüllő Géza, hiszen a te párthived, Polónyi Géza is azt mondta, hogy izléstelenség ennyi gyermeket idecsédtetni a képviselőházba.

Justh indulatosan felelte:

— Párthive Polónyi a f... nek, nekem nem! Semmi közöm hozzá! Ide kellene hozni mindazt a 280 ezer gyermeket, aki iskola nélkül maradt. Addig pedig, míg ennyi iskolaköteles van iskola nélkül, egy krajcárt sem szabad megszavazni a hadseregnek. Nem is fogunk és obstruálni fogunk, míg ez a kormány meg nem bukik.

— Nono, felelte Szüllő, egyszer mindennek vége lesz, még az obstrukciónak is!

— Annak nem! — mondta Justh.

A küldöttségnek vagy negyven-ötven tagja bement ezalatt a kultuszminiszteri szobába, hol Zichy János gróf kultuszminiszter előtt Zlinszky István képviselő tolmácsolta a küldöttség kérését. Az állampolgárok fájó szívvel érzik, mondtotta, hogy míg a kormány katonai célokra százmilliókat költ, a polgárok legegységesebb kulturális szükségleteiről nem gondoskodik. Végül kérte a miniszter jóindulatát a község iránt.

Zichy János gróf kultuszminiszter válaszában ezeket mondotta: Ismeri a község nehéz helyzetét s az iskola nélküliség állapotát. Sajnos, nem újság, hogy a népoktatás helyzete nálunk nem mondható rózsásnak. A kormányban megvan a legjobb szándék, hogy ezeken az állapotokon lépésről-lépésre javítson. A nemzet a legközelebbi költségvetésben már nyomát is fogja látni ennek a hajlandóságnak, s legnagyobb készséggel és határozottsággal megígéri a küldöttségnek, hogy azonnal intézkedik Dunaharasztiába egy tanító kirendelése iránt.

A megfelelő iskolahelyiségről pedig ugyancsak sürgősen gondoskodni fog.

A küldöttség és a képviselők a miniszter válaszáat megéljenzették és az ellenzéki képviselők azután meguzsonnázatták a gyermekeket.

Visszautasítják a városi segélyt?

— Az Aradi Atletikai Klub konfliktusa a városi tanácssal. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

Aradváros törvényhatóságának mai ülése nagy csatlódást hozott az Aradi Atletikai Klubnak. A klub ugyanis ezer korona évi segélyt kért a várostól, hivatkozva arra, hogy mily nagy áldozatokat hozott s a jövőben is szándékozik hozni az ifjúság testi nevelésének érdekében. A közgyűlés azonban a tanács javaslata alapján csak háromszáz koronát szavazott meg az egyesületnek évi segélyként.

A polgármester indokolta meg a tanács javaslatát s előadta, hogy a klubot a város eddig is a lehető legmesszebbmenő anyagi támogatásban részesítette. Az atléták sporttelepük céljaira ingyen telket kaptak, melynek értéke 26,000 korona. Az Atletikai Klub kérvényében többek közt azt hozza fel, hogy sporttelepüket az aradi középiskolák rendelkezésére bocsátották több ízben, hogy ott ifjúsági tornaünnepélyeket, versenyeket rendezhessenek. Erre azonban — mondotta a polgármester — nincs szükség, mert az ifjúság részére ott van a tágas Lyceum-kert, mely közelségénél fogva tornaünnepélyek rendezésére alkalmasabbnak látszik. A város különben a múlt évben is csak 300 korona segélyt adott az egyesületnek s nem indokolt, hogy az idén felemeljék ezt az összeget.

A közgyűlés, mint említettük, a tanács javaslata alapján úgy határozott, hogy a sportegyesületnek 300 korona évi segélyt ad a város.

Az Atletikai Klub vezető embereit ez a határozat kellemtelenül érintette, de még jobban bántotta őket az, hogy a közgyűlést megelőző tanácsülésen a klubot támadások érték. Addig ismeretlen módon, valakinek indiszkrétciója útján ugyanis megtudták, hogy a tanácsülésen egyik tanácsnok felszólalt az ellen, hogy az atléták ily magas segélyt kapjanak.

A tanácsnok beszédében azt hangoztatta, hogy az Atlétikai Klub nem méltó ily nagyarányú segélyezésére. Nem tölti be hivatását, mert a tagok sokkal többet foglalkoznak mulatással, szórakozásokkal, mint a testedzéssel. A klubban meghonosodott „kneipolás“ egyik tagot, egy fiatal polgáriiskolai tanárt, a sirba vitte. Ez az eset a tanácsnok szerint most már másodízben történt meg. Egy másik fiatal klubtag pedig, ki szintén a klubösszejövetel áldozata, halálos betegen fekszik.

Az atlétákat ezek a vádak mód felett felháborították. A klub még e héten választmányi gyűlést tart s azon beszélnek meg, hogyan világosítsák fel a közönséget e tévedésekről. Hír szerint a vádak ellen nyílt levélben fognak tiltakozni s kimutatják azoknak alaptalanságát, a város által megszavazott segélyt pedig, melyet szerintük megalázó előzmények után szavaztak meg, nem fogadják el.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Uttörő-társaság aradi fiókjá 14-én, csütörtök este 9 órakor tartja alakuló közgyűlést a Központi szálloda nagytermében. Az alakuló gyűlést Fényes Samu dr. előadása nyitja meg, — a belépés díjtalan.

A bujdosó királyasszony.

— Toselliné emlékiratai. —

Arad, szeptember 13.

— Most már végleg elhatároztam, hogy Drezdába többé nem térek vissza — folytatja Toselliné memoárjait a *Matin* mai számában — s ezt meg is mondtam bátyámnak, Lipótnak. Az ő tanácsára ezt az elhatározásomat sürgönyileg bejelentettem von *Timpling*-nek, a drezdai udvar kamarásának. Nehogy azonban eláruljam a drezdaiaknak holléteimet, a sürgönyt *Giron* egy brüsszeli barátjának küldötte el, aki aztán onnan Drezdába továbbította.

— A sürgöny természetesen nagy meglepetést keltett a drezdai udvarnál. Néhány napig eltitkolták a botrányt, sőt a félhivatalos „*Dresdener Amtsblatt*“ azt írta, hogy a királynő Salzburgban megbetegedett s minden nap bulletineket közölt állapotáról. Ezzel egyidejűleg *Timpling* egy osztrák udvari lakájjal és komornával kutatni kezdett utánam. Szász titkos rendőrökkel Brüsszelbe utaztak s lelkiismeretesen átkutattak valamennyi szállodát. Természetesen nem akadtak semmi nyomra s így az expedíció eredmény nélkül tért vissza Drezdába.

— Végül mégis megtudták, hogy *Giron* nál Genfben lakom. Ekkor a német rendőrség megkereste a svájci kormányt, hogy fogassanak el. Annyira bíztak a megkeresés sikerében, hogy minden előkészületet megtettek hazaszállításomhoz: a berlini titkosrendőrség főnöke több detektív kíséretében Genfbe érkezett. A detektívönök ur azonban hatalmas orrt kapott. A svájci hatóság ugyanis azt felelte neki, hogy egy szabad országban senkit sem tartóztathat le idegen rendőrség, mindegy akár egy parasztról, akár egy királynőről van szó. Tudtamelőre, hogy ezt a feleletet fogják kapni, józanul nem is lehetett arra gondolni, hogy engem a svájci hatóság kiadjon, a berlini rendőrséget azonban annyira elkábitja a hatalma, hogy nem is törődnek más ország törvényeivel. Szentül megvannak róla győződve a berlini rendőrök, hogy ők még majd a pápát is letartóztathatják a Vatikán közepén.

— Jogtanácsosul *Lachenal* volt svájci szövetségi elnököt vettem magam mellé, azonkívül két drezdai ügyvédet. Kijelentettem, hogy a végleges válasza nem egyezem bele, legfeljebb ágytól és asztaltól válok el. Nyilatkozatomat azonban elferdítve vitték meg Drezdába és most ismét láthattam, hogy a svájci udvarnál lévő ellenségeim minden erejükkel azon dolgoznak, hogy kibékülésemet férjemmel örökre lehetetlenné tegyék.

— Midőn szökésem Drezdában köztudomású lett, a nép körében nagy izgalmat okozott. Mindenki meg volt győződve arról, hogy tettemre apósom, *György* király rossz bánásmódja készítette. A nép ismét tanujelét adta irántam érzett szeretetének. Éreztették az udvarral haragjukat, sőt odáig mentek, hogy egy fekete macskát nyilvánosan levágtak, lenyúzták bőrét és a királyi palota rácsára akasztották. A macskabőrre egy cédulát erősítettek, melyre a következő fenyegetést írták: „*Vigyázzatok, ez a sors vár rátok is.*“

— A nép tüntető menetben a palota elé vonult, hogy felvilágosítást kérjen szökésemre vonatkozólag, a katonaság és a rendőrség azonban visszaszorította a tömeget. *Metzsch* miniszterelnök fenyegető levelet kapott, azt írták neki, hogy ne merjen az utcán mutatkozni, mert *darabokra tépik*. Végül már oly kritikus volt a helyzet Drezdában, hogy elhatározták, hogy ellenem és *Giron* ellen a törvényszék útján járnak el.

A kolera.

— Megfertőzött kórházi személyzet. —

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 13.

Míg a fővárosban már két nap óta szünetel a kolera — csak a régebbi betegek közül halt meg kettő, — addig Ujpesten magában a járványkórházban ütött ki a járvány. Az ott alkalmazott személyzet — az orvos kivételével — hivatásának áldozata lett. A kapus és családja, meg az ápolónő betegedett meg kolerában s egyikük már ki is szenvedett.

A fővárosban a tisztí főorvosi hivatal jelentése szerint tegnap óta nem történt kolera megbetegedés. A megfigyelésben levő Grekó János tizenegy éves fiúról, akinek anyja tudvalevően meghalt kolerában, a bakteriológiai vizsgálat megállapította, hogy bacillushordozó, bár a mellett egészséges. Természetesen a Szent Gellért-kórházban helyezték el, mert nagymértékben fertőző.

Kovács András és Kubica Mihály hajók, akik három nappal ezelőtt kerültek, mint kolera betegek a járványkórházba, tegnapeste meghaltak.

Ujpesten mára virradóra az a megdöbbentő hír terjedt el, hogy kolerajárvány pusztít magában a — járványkórházban. Az orvos kivételével a kórház alkalmazottai valamennyien megbetegedtek kolerában s egyik már meg is halt.

Amikor a járványkórházat megépítették, kinevezték oda kapusnak Kelecsényi Sándort, aki oda is költözött feleségével és tizenhat esztendősi fiával. Természetesen, a mióta az első kolera beteget odaszállították, nem mozdulhat ki az épületből. Kelecsényi a kapusi hivatal mellett magára vállalta a fertőtlenítés munkáját is, felesége pedig a betegek és a személyzet konyháját látta el.

Kelecsényi Sándor, aki negyvenhét esztendősi ember, úgy látszik, vigyázatlanságból megfertőzte magát s tegnap délután russzullétről panaszkodott. A járványkórház orvosa, Bellágh dr. megvizsgálta s kolera állapotát meg rajta. A szerencsétlen ember állapota egyre súlyosodott. A kapus kevéssel éjjel után meghalt.

Már akkor felesége is megbetegedett kolerában. A boldogtalan asszony állapota szintén reménytelen. Fián még nem mutatkozik a betegség, de félt, hogy ő is meg van már fertőzve.

Az ujpesti járványkórház egyetlen ápolónője, a harminckét esztendősi Szám Jánosné szintén hivatásának áldozata lett. A Szent Gellért kórházból helyezték át Ujpestre s azóta nagy önfeláldozással, ritka türelemmel és bátorsággal ápolta a betegeket. Tegnap este Szám Jánosné is megkapta a kolera s mára az ő állapota is válságosra fordult.

Az elmúlt éjszaka meghalt az ujpesti járványkórházban Antal Mátyás Leiner-nyári munkás, akit tegnapelőtt vittek be oda, mint kolera beteget. Özvegye és nyolc árva sirtja a halálát.

Ujpest közegészségügyi tanácsosa, Tanos Pál intézkedésére már ma délelőtt új személyzetet kapott a járványkórház. A Szent Gellért-kórházból három ápolónőt küldtek oda s a belügyminiszter két járványorvost rendelt az ujpesti kolera kórházba. A budapesti fertőtlenítő intézet igazgatója, Bukovszky ma délelőtt embereivel megjelent Ujpesten s alaposan fertőtlenítette a járványkórház összes helyiségét.

A kolera statisztikája.

A belügyminiszter ma leiratban értesítette Aradváros törvényhatóságát, hogy a kolera

ujabb fellépése óta hány megbetegedési, illetve halálozási eset fordult elő. E szerint augusztus 14 től szeptember 9-ig Budapesten megbetegedett 7 ember, ebből meghalt 5. Ujpesten megbetegedett 5, meghalt 4, Pozsony megyében megbetegedett 3, meghalt 2, Bácsbodrog megyében megbetegedett 1. Mindössze tehát 16 kolera megbetegedés fordult elő és ebből 11 végződött halállal. A koleraesetek legtöbbször a Dunamenti községekben és gyártelepeken, meg dunai hajókon fordult elő.

A kolera külföldön.

Üszkábból jelentik: Tegnap tizen betegedtek meg és hatan haltak meg kolerában. A járvány most már oly városrészekben is föllép, amelyek eddig érintetlenek voltak. Mitrovicában is erősen pusztít a kolera. A lakosság nem fordul orvosokhoz és elitkolja a betegséget.

Szalonikiból táviratozzák: Tegnap délután óta a polgári lakosság körében három koleraeset fordult elő: a katonák között is három esetet konstataáltak. Ezzel szemben azt is jelentik, hogy a katonaság között igen sok koleraeset történt volna. Monasztiriban nyolc haláleset fordult elő.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Az aradi színház aspiránsai. Ugy látszik mégse olyan rossz dolog aradi színházigazgatónak lenni, mint ahogyan ma az adókvető-bizottság előtt Szendrei Mihály ügyvédje esetelte kétségbeesítő színekkel. Szendrei Mihályon kívül ugyanis még vagy kétszázharmincheten szívesen lennének direktorai a kopott plüshuzattal és szigorú cugokkal elégtelenített megrokkant aradi színháznak, sőt vagy hatan kísérletet is tettek már az igazgatói állás megszerzésére. Egész legenda keletkezett már a színház átadásából. Néhány budapesti lap azt sütötte ki, hogy az aradi színházba Beöthy László a Királyszínház aranykezű igazgatója is szívesen bevonulna, illetve szívesen elhelyezné itt próbaidőre társulata fiatalabb tagjait és fiatalabb szerzők még ki nem próbált darabjait. A fővárosi lapok némelyike szerint Kardos Andor voltaképpen Beöthy László nevében akarta megszerezni az aradi színházat. De kivüle még Kurländer Ede aradi bankigazgató is pályázott az aradi színházra és állítólag ő is kapott Szendraitól opciós levelet. Az aradi igazgató könnyen adhatta ezeket az opciós leveleket, mert tudta, hogy úgy se adja át a színházat. Azért a pénzért miért ne legyen jó ember?

* A színházi bérletek előjegyzésére kitűzött határidő szeptember 10 én délben lejárt és a színház igazgatósága már most arra kéri a helyeiket vidékről táviratban és levélben lefoglaló bérleteket, valamint azokat, akik már régebben előjegyeztették magukat páholy és támlásszék bérletre, hogy mielőbb rendelkezzenek helyeik felől és a bérleti összeg első részletét szíveskedjenek beküldeni a színházi pénztárhoz. Szeptember 17 én ugyanis a bérletek végleges névsorát szokás szerint közzé ohajtaná tenni a színház igazgatósága. Bérelni ezen túl is lehet egészen október 1-ig úgy páholyokra, mint támlásszékekre. A bérleti összeget három részben kell fizetni.

* Marházy Miklós társulata. Orosházáról írják: Marházy Miklós, a kecskeméti színház igazgatója, nagy sikerrel tartja előadásait, itteni nyári allomáshelyén, hogy a szezon október elejéig meghosszabbítja. A társulat a közönség pártfogását változatos műsorral és összevágó előadásokkal igyekszik meghálálni. A társulat primadonnája Turhányi Olga. Kivüle még Kerényi Adél kolera-énekesnő és Pálffy Mariska aratnak sikert az operettekben. A drámai együttes főerősége az

igazgatón kívül Bedő Ilona naiva, Sándor Julia hősnő és Just Gyula. A nívós előadásokat Galyás Menyhért művészi tudással rendezi. A társulat október első felében tér állandó állomáshelyére. Kecskemétre. Valótlán tehát az a hír, hogy a kecskeméti színházban, a földrengés miatt az idén nem tartanak előadásokat. Másik jelentés szerint a színház egyesület újabban koncessziót adott Marházy-nak.

* A budapesti Nemzeti Színház elhelyezése.

A Nemzeti Színház művészi elhelyezésére a Magyar Építőművészek Szövetsége pályázatot hirdetett, amelyre huszonhat terv érkezett be. A pályaművek szerzői ezek: Hikisch Rezső műépítész, Haffner Károly székesfővárosi mérnök, Gónczy, Járny Alfréd, Thoroczkay-Thurinszky Pál, Papp Gyula és Szabolcs Ferenc, Veszelyovszky Vilmos máv. irodakezelő, Neugebauer Sándor műszaki tanácsos, Vég Simon, Stróbl Miksa építész, Klinak Gyula, Bedő Géza városi mérnök, Lichtmann Győző mérnök, Haimann Nándor és Wessely Nándor, Ifjabb Gyenes Lajos műépítő, Rakovszky János, Eichinger Nándor építész, Aradvári Szabó J. Géza építész, Flesch Miksa építész, Buziássy József, Stobbe Ferenc építész, Vágó József, Lajta Béla, Kálmán József, Boros Mihály és Pejákovits N. mérnök. — A bíráló-bizottság, melyben Lechner Ödön építőművész, Molnár Viktor államtitkár és Bárczy István polgármester vesznek részt, Bárczy távolléte miatt csak 25-én fog véglegesen dönteni. Erre való tekintettel az államtitkár is elhalasztotta szeptember 27-éig azt az ankétet, melyet a Nemzeti Színház ügyében eredetileg 15-ére hívott egybe, hogy ezen az értekezleten már a Magyar Építőművészek Szövetségének pályázatán beérkezett igen sok érdekes eszme, felhasználható kiindulási pont lehessen.

* Amerikai vasúti dráma az Apollóban. (A csütörtöki új műsor slágere.) Kétségtelen, hogy a technikát Amerika emeli a legmagasabb tökéletességre. Észrevehetjük ezt a kinematográfia evolúciójában is: a legötletesebb s a legbátrabb újítások Amerika levegőjét viszik bele a kinematográfia produkcióiba. Valósággal bámulatba ejti az amerikai mozgóképészet a kulturális emberiséget azokkal a merész s izgalmas vasúti drámákkal, amelyekkel legújában meglepte a világot. Az idegekre kétségteienül sajtóságos hatással van az örülten száguldozó vonat s ezt az átfinomult emberi érzést akarja kiaknázni az amerikai filmgyár a vászonnra vetett vasúti történeteivel. Ilyen izgalmas s minden részletében meglepő vasúti dráma mutat be csütörtöki új műsor keretében az Apolló színház. A képeime: „Az elbocsátott fűtő boszúja.” Ötszáz méter hosszú film adja vissza a kolozsáhs történetet. Az új műsor többi száma is kiváló újdonság. Többek között színe keftül egy detektív parodia, amelyek hőse Narike, az aradi közönség kedvelt komikusa. 177

* Váratlan hódítás. Poéta lelkű asszony írhatta csak meg, az Uránia színház bájos kis komédiáját, a Váratlan hódítást. Két ember szerelme van ebben a szindarabban szembe állítva. Az egyik, aki egy régen folytatott szerelmi viszonyból menekül lopva, csak hogy érdekfeszítést kössön, a másik egy festő, aki titokban imádja eszmenyképét és alkotó zsenijének minden színpompáját viszi bele abba a képbe, melyet az imádott lányról álmódózza, víziói inspirálnak. A sors véletlene összehozza ezt a két embert, és mikor az imádott lány, aki portrét akar festetni a festővel, meglátja a róla festett víziót, szívében a művész felé fordul és jegyesét visszaadja az elhagyott szeretőnek. Két boldog ember pár derűje aranyozza be Emilia Fedari kedves regényét. Az Uránia közönsége nagy tetszéssel gyönyörködött a remek kivitelű művészi mozgóképésben. 176

* A fekete álmom, a világ eme legnagyobb kinematográfiai szenációja lesz az Uránia-színház legközelebbi slágere. A hatalmas dráma szeptember 16 án mutatja be először. A dráma főszereplője Asta Nielsen, a dánok világbirő nagy tragikája. 175

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Jókai Mór hagyatéka. A magyar költőkirálynak hagyatéki ügyével ismét foglalkoznak a hatóságok. Jókai Mór 1904. május 5-én halt el s hagyatéki ügyét közel ötvenéves tárgyalások után tudta rendezni a bíróság. A hagyatékot Charmant Oszkár dr. budapesti királyi közjegyző tárgyalta, aki előtt a költőkirály végrendelete körül folyt a nagy háború. A budapesti hetedik kerületi járásbíró 1909. február 19-én hozta meg az átadó végzést. Elfogadta Jókai Mór végrendeletét s az egész hagyatékra özvegyét, született Grósz Bellát ismerte el örökösül. Egyszermind a hagyaték tárgyát alkotó készpénzösszegeket kiutalta. Az átadó végzés még 1909-ben jogerőre emelkedett s azóta Jókai Mór hagyatéki írásainak hatalmas esomója a hetedik kerületi járásbíró irattárában pihent. Ma a bíróság ismét elővette a költő hagyatéki írásait. A hetedik kerületi adófelügyelőség ugyanis régi ügyeinek revidálása közben arra a fölfedezésre jutott, hogy Jókai Mór hagyatékának illetékkérdései nincsenek rendben. Az ügy tisztázását csak a hagyatéki írásokkal tartotta lehetségesnek. E célból megkeresést intézett a hagyatéki bírósághoz, kérve az írások megküldését. A bíróság ma foglalkozott az adófelügyelőség kérésével s elrendelte a hagyatéki ügy írásainak áttételét.

§ Áthelyezett végrehajtó. Az igazságügyminiszter Szabó Imre magyarpécskai kir. járásbírói végrehajtót a vajdahunyadi kir. járásbíróshoz helyezte át.

§ A kuruzslóasszony áldozatai. Többször foglalkoztunk már *Mehelán* Avramné, a megye legbiresebb kuruzslónőjének ügyeivel. Az al másegresi kuruzslóné ma ismét amiatt állott a törvényszék előtt, mert két embert halálra gyógyított. Február elején kezdte gyógyítani *Meheláné Blagaila* Tódort és feleségét, kik luesben szenvedtek. A kuruzslóné egy higgant és rézgálicot tartalmazó kenőccsel kengette őket. Kilenc ízben kente meg pácienseit és sikerült is őket minden földi betegségtől megszabadítani. *Blagaila* Tódor február 27-én, felesége pedig március 24-én meghalt. Feljelentés folytán a hullákat exhumálták és konstataáltak, hogy a holttestek annyi higgant tartalmaznak, amennyi két ember elpusztítására is elég volna. A törvényszék ma emberölésért 3 havi fogházra ítélte a kenőccsaszt. Az ítélet ellen ugy az ügyész, mint a vádlott felebbezték.

§ Gyilkosság önvédelemből. *Vojka* György nádasi földműves a korezmában összeveszett *Peti Szávával* s az öreg embert összeszidta. *Peti Száva* fia, *Juon* atyja becsületét meg akarta védeni s ezért elhatározta, hogy *Vojkát* kérdőre vonja. Este kilenc órakor kopogtatott be a garázda ember ablakán. *Vojka* azt hitte, hogy *Peti* megakarja őt támadni s ezért fejszét ragadva kirohant s a várakozó legényt úgy ütötte fejbe, hogy azonnal meghalt. Az aradi törvényszék ma tárgyalta az ügyet s *Vojkát* felmentette azzal az indokolással, hogy tette a jogos védelem határainak félelem miatt történt áthágásából származott. Az ítélet ellen az ügyész felebbezett.

§ Furcsa vád egy szerkesztő ellen. A dresden-kötschenbrodai bíróság koldulás miatt vádat emelt a „*Coswiger Tageblatt*” szerkesztője ellen. A dolog ugyanis úgy áll, hogy a „*Coswiger Tageblatt*” hirdetései között április hónapban a következő hirdetést közölte: „Egy igen képzett, egyedülálló fiatal asszony, három kis gyermek anyja férje évekig tartó súlyos betegsége miatt teljesen tönkrement, mely nemcsak segítené ki őt a legkínzóbb anyagi zavarokból?” (itt következik a hirdetőné neve és pontos címe). A hirdetés díja a beküldő által írt levélhez mellékelve volt. A lap egy pillanatig se gondolkodott azon, hogy a hirdetést beiktassa, annál is inkább, mert hisz a hirdetés a megbízó pontos nevét és címét is feltüntette. És így ennek következtében, aki az özvegyet meg akarta ismerni

vagy segíteni akart, nem kellett még előzetesen a hirdetés adatainak valódiságáról meggyőződést szereznie. Alig hogy a hirdetés megjelent, a lap szerkesztőjét „koldulás” címen egy napi elzárásra ítélték. Az ítélet indokolása kimondta, hogy a szerkesztő a beküldővel tudatosan és egyetértőleg együttműködve idegen embereket szőlított fel adakozásra. A szerkesztő természetesen felebbezett és felebbezésében dr. *Binding*, kiváló német büntetőjogászra hivatkozva bizonyította, hogy kérelmek, melyek egy szükségét szenvedő élet fenntartására irányulnak, nem képezhetik büntetés tárgyát. A törvényszék el is fogadta ezt az álláspontot. Amde az ügyész a „koldulásban résztvevőség” vádját emelte a szerkesztő ellen és javasolta, hogy a szerkesztőt a szegényügy ellen való kihágás miatt ítéljék el. A törvényszék a szerkesztőt „idegen embereket csekély adományokért való megszólítása” címen emelt vád alól felmentette és a költségek megtérítésére a kincstárt kötelezte.

Nem fizetnek

az arisztokraták.

— „*Lökösháza, Elek és Dombegyháza*” urát keresik.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

A kornaburgi kerületi törvényszékhez a napokban egy váltókeresetet nyújtottak be. A váltókeresetben nem az a nevezetes, hogy 24.700 korona értékűről van benne szó, az sem, hogy az *Obersdorfi* takaré- és előlegegyület nyújtotta be. A kereset nevezetessége és érdekessége az alperesek személye. A kis alsóausztria pénzügyintézet *Thurn Taxis* Viktor herceget és *Spiegel-Wiesenberg* Lajos grófot perli 24.000 korona váltótartozásért.

A két ifjú arisztokrata négy hónappal ezelőtt megjelent *Obersdorfbán*, ahol a kis takaré- és előlegegyület vezetősége majdnem hanyattvágódott a gyönyörűségtől, amikor a főrangú urak azzal tisztelték meg, hogy 24.000 korona kölcsönt kértek. A gróf a pénzügyintézet igazgatójának elmondta, hogy *Thurn-Taxis* Viktor herceg unokaöccse *Thurn Taxis* Albert hercegnek, akinek pedig valóságos habsburgi főhercegnő a felesége. Emellett *Viktor* herceg sem kis ember: rengeteg földbirtokai vannak Magyarországon *Aradmegyében*. Ennyi szépek és jónak az *Obersdorfi* pénzügyi kapacitások nem tudtak ellentállni és kifizették a 24.000 koronát két darab váltó ellenében, amelyeket a herceg és *Spiegel Wiesenberg* gróf, mint a herceg kamarai előjárónak fia és *Viktor* herceg testlelki barátja aláírtak.

A pénzt, huszonnégy darab ezrest az arisztokraták zsebetették, a váltók az *Obersdorfi* páncélszekrényben maradtak és azóta *Obersdorfbán* hírért sem hallották *Thurn-Taxis* Viktor hercegnek és *Spiegel-Wiesenberg* grófnak. A váltók lejártak, kamatot senki sem fizetett, prolongálás céljából senki sem jelentkezett s amidőn az *Obersdorfi* takaré- és előlegegyület minden arisztokrata tiszteletet félretéve váltókeresetet indított a két főúr ellen, akkor még az a sajnálatos körülmény is tudomására jutott, hogy ugy a herceg, mint a gróf ismeretlen helyen tartózkodik.

Valószínű azonban, hogy a herceg váltói körül még más meglepetések várakoznak a kis pénzügyintézetre: *Thurn-Taxis* Viktor herceget, mint *Lökösháza, Elek és Dombegyháza* urát keresi a kornaburgi törvényszék által a bécsi hivatalos lapban kibocsátott váltófizetési meghagyás. Már pedig a három *aradmegyei* községnek nemcsak nem ura *Viktor* herceg, hanem azokban egyoly kevéssé ismerik is a herceget és barátját a grófot, mint akár — *Obersdorfbán*.

Zsilinszky Mihály

lemondása.

— A bányai ev. egyházkerület közgyűlése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 13.

Ma délelőtt kezdte meg a bányai ev. egyházkerület évi közgyűlését. A szokásos érdeklődést nagyban fokozta, hogy a tegnapi este előértekezleten *Scholtz* Gusztáv püspök, a kerület egyházi elnöke bejelentette, hogy *Zsilinszky* Mihálytól, a kerület világi felügyelőjétől nyolc nappal ezelőtt levelet kapott, melyben bejelenti a felügyelőségről való lemondását.

A közgyűlést *Scholtz* Gusztáv nyitotta meg. Elnöki megnyitójában szomorúan jelenti, hogy ámbár a maga részéről minden lehetőt elkövetett, hogy *Zsilinszkyt* lemondása visszavonására bírja, fáradozása az egyházkerület nagy kárára meddő maradt. *Zsilinszky* kijelentette, hogy részben előrehaladott korára való tekintettel, részben az öt tavalyi ért baleset következtében nem kíván tovább aktív részt venni az egyházkerület vezetésében. Meghatottsága nem engedi, hogy objektíven tárgyalhassa azt a nagy veszteséget, amely az egyházkerületet *Zsilinszky* jávásával éri. Hiszi, hogy átérzik mindannyian ennek a súlyát.

Az elnöki megnyitó után a világi elnök távolléte miatt a rangban legidősebb világi felügyelő, *Csipkay* Károly közigazgatási bíró vette át a szót. Tanácsolja, hogy a közgyűlés határozati javaslatban adjon *Zsilinszky* lemondásán való sajnálkozásának kifejezést. A közgyűlés ezt egyhangúan elfogadta s *Szelényi* Andor főjegyző fölolvasta a határozati javaslatot, mely szerint a közgyűlés sajnálattal veszi tudomásul *Zsilinszky* lemondását, azonban remélve hiszi, hogy bölcs tanácsát adott alkalmakkor nem fogja megtagadni. Ezután ismét *Csipkay* Károly szólott, aki azt javasolja, hogy a határozati javaslatot küldöttség adja át *Zsilinszky* Mihálynak.

A közgyűlés ezt is egyhangúan elfogadta s a felügyelőválasztás napjának meghatározása után, melyet november 30-ára tűztek ki, áttértek a napirendre.

A közgyűlést holnap délelőtt folytatják.

SPORT.

+ Az *Aradi* Athletikai Klub országos tenniszversenye, mely e hó 17—24-én lesz a *József* főherceg-ut 3. sz. alatti pályán, óriási sikerűnek ígérkezik. Már ez ideig nagy számban neveztek nemcsak a legjobb aradi játékosok, hanem a vidék és Budapest legjobb játékosai is. E versenyen kerül döntésre *Aradváros* férfi és női egyes bajnoksága; férfi páros és vegyes páros verseny, valamint férfi és női handikap verseny. Külön ifjúsági versenyt is rendez a klub középiskolai tanulók részére. Nevezési zárlat 13-án este 8 óráig voltak, kétszeres tét mellett elfogad a rendezőség nevezéseket 15-én este 8 óráig. Sorsolás 16-án este lesz. — A verseny e hó 17-én (vasárnap) kezdődik és tart 24-éig. Belépőjegyeket, valamint pontos programot a napokban ad ki a rendezőség.

+ Bajnoki football-mérkőzések. A *Délmagyarországi* bajnokságért folyó küzdelemben vasárnap délután négy football-csapat találkozik *Aradon*. Az *Aradi Torna Egylet* csapata a temesvári *Kinizsi Sport Egylet*tel fog mérkőzni, míg az *Aradi Testgyakorlók Körének* csapata az *Ujvidék* kel fog szembeállani. Mind a két football mérkőzés az *ATK.* vázóhid melletti sportpályáján fog lefolyni. Az *ATE, Kinizsi* mérkőzés délután fél háromkor, az *ATK. Ujvidék* match fél ötkor veszi kezdetét. A mérkőzésekre 50 filléres belépti és 20 filléres diák jegyet bocsátanak ki a rendező egyesületek, amelyekkel mind a két mérkőzés megtekinthető.

HIREK.

— Az időjárás. (Az országos meteorológiai intézet hivatalos jelentése.) Jólát: Egyelőre derült és melegebb idő várható, később nyugatról borulás valószínű. — Távirati prognózis: Száraz, melegebb. — A hőmérséklet déli 12 órákor 21-8 Celsius fok.

— A Ferenc József városrész rendezése. Aradváros mai közgyűlése elfogadta a belügyminiszternek a Ferenc József városrész rendezésére vonatkozó jelentéktelen módosításait és felterjesztette ismét a terveket a telkekre épülő háznak tízenyolc évre való adómentesítése tárgyában. Egyben elhatározta a közgyűlés, hogy a tanács által javasolt és lapunkban már ismertetett rendezési terveket véleményezés céljából kiadják a jogügyi és pénzügyi bizottságoknak.

— Kereskedelmi alkalmazottak a miniszterelnöknél. Budapestről jelentik: A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesületének megbízásából küldöttséget vezetett ma délelőtt Taubner Vilmos elnök Héderváry Károly miniszterelnökhöz a záróra szabályozása dolgában. A miniszterelnök figyelemmel hallgatta a küldöttség szóvivőjének előadását és biztosította a kereskedelmi alkalmazottakat, hogy a záróra dolgát néhány paragrafusból álló törvénytervezetben nem sokára a parlament elé terjeszti. A dologra nézve a miniszterelnök érintkezésbe lép az illetékes miniszterrel, Lukács Lászlóval is, ha visszatér Budapestre.

— A szegedi egyetemért. Szegedről jelentik: Az egyetemi küldöttség szeptember 20-án megy föl a fővárosba, hogy a miniszterelnöknek, a kultuszminiszternek és Berzeviczy Albert házelnöknek átnyújtsa a memorandumot, amelyben Szeged egyetemét kér. A küldöttséghez a délvidék egyházi és világi kiválóságain kívül már eddig bejelentették csatlakozásukat Csernoch János kalocsai érsek, Glattfelder Gyula csanádi püspök, Hosszu Vazul lugosi román püspök, Bogdanovics Lucian szerb patriárka, Krisztea Miron és Szevics Mitrofan román püspökök.

— Amerikai magyarok zászlószentelése. Az amerikai magyarok Verhovay egyesülete, mint ismeretes, megkérte az Aradi Kereskedők körét, hogy küldjön az egyesületnek egy nemzeti zászlót és egy kis párnát, amely a vesztőhely porával van megtöltve. A kereskedők köre a kért tárgyakat el is küldte. Az egyesület vezetősége Varjassy polgármesternek most levelet írt, amelyben jelzik, hogy a zászló elküldéséről értesültek az Aradi Közlönyből és kérik a város közönségét, hogy a zászlószentelési ünnepen, amelyen az egyet csillagos amerikai lobogóját is felavatják, képviseltesse magát.

— A Dévai Hitelbank ügye. Budapestről jelentik: A Dévai Hitelbank hitelezői szeptember 13-án délután értekezletet tartottak, amelyen Deutsch Ármán a Magyar Általános Hitelbank brassói fiókjának főnöke részletesen ismertette a Dévai Hitelbank státusát és bejelentette, hogy a Magyar Általános Hitelbank vállalja és a Dévai Takarékpénztár útján eszközli a Dévai Hitelbank felszámolását, amennyiben az összes hitelezők a legrövidebb időn belül kijelentik hozzájárulásukat a felszámoláshoz. A hitelezők egyhanguan elhatározták, hogy a felszámoláshoz hozzájárulnak és a felszámoló bizottságba a maguk részéről Katona Lajos dr.-t és Wirtschafter Bertalant delegálták.

— Elkobozott ujságok. Prágából jelentik: A rendőrség az összes prágai kávéházakban elkobozta a „Matin“ legutóbbi számát. Az elkobzás oka Toselliné memoárjainak mai fejezete.

— A nagy hadgyakorlat. Felsővízközről táviratozzák: Ferenc Ferdinánd királyi herceg tegnap délután két órákor érkezett Szatropkóra. A trónörökös megérkezésével a hadgyakorlat vezetősége működését teljes mértékben megkezdte. A két fél a földérítő szolgálatot a hadgyakorlat egész területén megkezdte. Ez arra való, hogy a parancsnokok a föltevésben az ellenségről kapott tájékozottságukat kiegészítsék. A területi viszonyoknak megfelelően a lovasságon kívül sűrűn használják föl a gyalogságot is a földérítő szolgálatra. A csapatok mellé beosztott motorosok és kerékpárosok a jelentések gyors közvetítéséről gondoskodnak. Mind a két fél szikratávíró állomást tolt előre a távbeszélő és táviróvonalakat létesített, úgy hogy a földérítő-különítmények megfigyeléseiket villámgyorsan hozhatják a parancsnokságuk tudomására. A hadgyakorlat mai első napjának szintén kedvezett az idő. Már korán reggel megindultak mind a két fél hadi tömegei, valószínű azonban, hogy a csapatok zömének egymástól való távolságára tekintettel ma a Kárpátok gerincén csak kisebb összetűzésekre kerül a sor. A mai napot mind a két fél előreláthatólag arra fogja fölhasználni, hogy seregét olyan helyzetbe hozza, amely a holnapi döntő ütközetre mennél kedvezőbb helyzetet biztosít.

— A marokkói konfliktus. Párisból jelentik: A tegnapi miniszteri tanács csak Marokkó jövődi viszonyaival foglalkozott és nem tért rá a kompenzáció kérdésére. De Selves hadügyminiszter kijelentette, hogy a francia politika általános elveit illetően nem engedni, de másodrendű kérdésekben mérsékletet fog tanusítani. A francia kormány új javaslata husz szakaszból áll és három fő követelésre terjed ki. Ezek: 1. Franciaország teljes politikai szabadságot kap Marokkóban, 2. az összes hatalmak, Franciaországot is beleértve, minden különbség nélkül és minden külön jog kizárásával, gazdasági egyenjogúságot élveznek. 3. Franciaország határozottan garantálja az összes hatalmak gazdasági egyenjogúságát.

— A budai postarablás. Budapestről jelentik: A budai postarabló tudvalevően tegnap beismerő vallomást tett a vizsgálóbírónál, hogy a postarablást egy soproni volt rabtársával követte el. Az est folyamán a vizsgálóbíró kocsiárat Pálincás Jánost és Krecsányi Kálmán detektívönökkel két detektív kíséretében végigjárták mindazokat a kocsimákat, ahová Pálincás állítása szerint soproni barátja járni szokott. Az ut azonban eredménytelen volt, az állítólagos másik tettest nem találták sehol. Éjjel tájban Pálincást visszavitték a fogházba. Ma reggel Szlavek vizsgálóbíró felhozatta Pálincást és kérte, hogy vallja meg őszintén, hogy tegnapi vallomása való-e vagy sem. Pálincás megtörve jelentette:

— Amit tegnap mondtam, az szóról-szóra igaz. Ha a rendőrségnél is ilyen szépen beszéltek volna velem, mint a vizsgálóbíró ur, akkor már régen megvallottam volna tettem.

A vádtanácshoz ma terjesztette fel a vizsgálóbíró Galambos Pálné fölfolyamodását és azt a fölfolyamodást, amelyet az ügyészség adott Galambos Pálnak szabadonbocsátása miatt. A vádtanács a fölfolyamodást holnap fogja tárgyalni Kállay bíró előadása alapján.

— Széttépték a disznók. Tegnap Alsódobrán halva találtak Filimon Leontin földművest. Feje felismerhetőségig szét volt roncsolva és ezért eleinte gyilkosságra gondoltak. A boncolás ma megállapította, hogy bántény nem történt. Filimont az udvaron alvás közben szivszelvény érte és azután a hullát a disznók kezdték ki, és azok marcangolták szét a fejét.

— Az egészségügyi felügyelő elutazott. Kaiser Károly dr. közegészségügyi felügyelő, aki a belügyminiszterium megbízásából a délvidéki egészségügyi intézményeket vizsgálja felül, tegnap fejezte be aradmegyei körutját és ma elutazott Aradról. Kaiser dr. Borsos Béla dr. megyei tisztifőorvos kíséretében tizenhárom napon keresztül járta sorra vonaton, de legnagyobb részt kocsin a megye községeit és mindenhol megvizsgálta nemcsak a hivatalos egészségügyi intézményeket, hanem a kocsimákat és üzleteket is. Kocsin bejárta a közegészségügyi felügyelő a Körös és Maros mentét és felülvizsgálta a kolera ellen tett ovóintézkedéseket. Aradmegyei körutja utolsó napján többek közt Agyán a fűrésztelepi kifogástalan munkáslakások, József főherceg uradalmában a tanyai modern higiénikus követelményeknek megfelelően épült munkáslakóházakat, Borosjenőn az országos hírnevű elmebajos gyerekeket oktató gyógyepedagógiumot tekintette meg Kaiser Károly dr. A legnagyobb elismeréssel nyilatkozott tapasztalatairól és különösen meglepte őt az a rend, tisztaság, amelyet a legkisebb falvak üzleteiben is megtalált. Az egyébként elhanyagolt román falvacskákban is, ahol a lakosok házatáján évtizedes, apáktól örökölt szenny van, a kocsimák, üzletek osodálatosan tiszták és rendezek. Kaiser Károly dr. ismételtén kifejezést is adott Borsos főorvos előtt meglepedésének, mert a tapasztalataiból arra kellett következtetnie, hogy a megyei hatósági orvosi kar hivatása magaslatán állva látja el a közegészségügyi szolgálatát. Kaiser dr. felügyelő tegnap és ma meglátogatta Tisch Mór dr. tisztifőorvos kíséretében a város több közintézményét. Az egészségügyi felügyelő járt a tejszarnokban, árvaházban és a vágóhidon, minden intézményről elismerőleg nyilatkozott, csak a vágóhídi állapotokat tartotta rossznak. Különösen a léghűtő ügyének sürgős megoldását tartja fontosnak.

— A temesvári repülés bonyodalma. Megírtuk, hogy vasárnap délután a temesvári repülőmutatványokat részben a hibás rendezés, részben a kedvezőtlen időjárás miatt nem lehetett megtartani. A repülést tehát a jövő vasárnapra tűzték ki, amikor azonban a rendőrség a repülés engedélyének feltételeit megszorította. A vállalkozó azonban kijelentette, hogy miután a múlt vasárnap is ráfizetett volna a repülésre a feltételeknek nem tesz eleget. Erre egy temesvári sportegylet vállalkozott a repülés megrendezésére és a vállalkozónak a rendőrségnél levő kauciója szolgál majd fedezetül a rendezés költségeire.

— Szerelmem folyószámlára. A kabarészezon már régen elmúlt, még az emlékéit is elfelejtettük és ha néha néha valakit újból emlékeztetnek rá, az csak kellemetlen lehet. Mert ha valakiben a kabaré emlékeit ébresztik fel, az feltétlenül pénzbe kerül. Vagy „a te édes tyukod“ ír és szerény támogatást kér, vagy a főpincér szól és ez szintén nem tartozik a kedves dolgok közé. Egy aradi ifjút szintén emlékeztettek ma a kabaréra — egy sommás per útján. Az ifju ugyanis a szép időben Szűcs Nellynek, a kabaré egyik művésznőjének udvarolt. Az emberek akkor azt mondták, hogy az ifju Pali, mert a kis művésznőt hamarosan ellátta ruhával, kalappal, selyem harisnyákkal. Most aztán kiderül, hogy mégsem volt Pali, a ruhákat megrendelte ugyan, de nem fizette meg. A kereskedő azonban nagyon rossz néven vette, hogy a ruhákat ő adta, ellenben udvarolni az ifju udvarolt. A járásbíró is úgy találta, hogy a kereskedőnek semmi köze az ifju szerelmi ügyeihez és így az ifjút 260 korona tőke és járuléka megfizetésére ítélte.

— Tűzvész emberhalállal. *Paksról* táviratozók: Déli féltizenkét órakor kigyulladt *Mádi-Kovács János* főtéri háza és csakhamar hatalmas lángokban égett. A tűz átosapott a szomszédos házra, mely *Grünwald Salamon* tulajdona. A két ház földig égett, attól lehetett tartani, hogy a tűz meggyújtja a közelben lévő fatelepet is, melyen nagymennyiségű anyag volt felhalmozva. A tűzvésznek emberélet is esett áldozatul: egy kémény rádől egy *Lengyel Mihály* nevű napszámosra s azt agyonütötte. A szomszédos háztetőről ijedtében három ember leugrott, kettő közülük lábát törte. Egy gyermek súlyos égési sebeket szenvedett. A tüzet délutánra lokalizálták.

— Egy bankhivatalnok öngyilkossága. *Budapestről* jelentik: Ma délelőtt öngyilkossá lett budai lakásán *Csöley Elemér*, a Magyar Jelzálog Hitelbank hivatalnok. A szerencsétlen ember feleségével a Szilfa-utca 6. számú házában lakott. Az utolsó időben betegeskedett, súlyos idegbaj gyötörte, úgy hogy már az év eleje óta hivatalba sem tudott járni. Mindig otthon volt s a legnagyobb örömét abban lelta, ha kedves kutyájával eljátszhatott. Övéi mit sem sejtettek róla, hogy a végsőre készül. Ma délelőtt aztán, amikor a felesége a városba ment vásárolni, bezárkózott a szobájába s ott revolverrel először a kutyáját lőtte agyon, azután szíven lőtte magát. A felesége amikor hazatért, már holtan találta. Valószínű, hogy a harminchét éves embert gyógyíthatatlan idegbaja kergette a halálba.

— Egy község veszedelme. *Temesvárról* jelentik: A torontálvármegyei virágzó Gyertyámos községben ma délben tűz ütött ki, amely oly óriási arányokat öltött rövid idő alatt, hogy komoly veszedelem fenyegette az egész községet. A lángok az uralkodó szélben rohamosan terjedtek és csakhamar hét udvar felett csaptak égnek a pusztító lángok. A tűz egy kukoricapajtában támadt déli télegy óra tájban és az egész község lakossága a tűzoltósággal karöltve emberfeletti munkával fáradozott a lángok elfojtásán. Délután két óra volt, amikor a lángokban álló faluba megérkezett *Kisjécsa*, *Nagyjécsa*, *Kécsa* és *Temesvár* tűzoltóság. A temesvári áldozatkész tűzoltócsapatot különvontat szállította Gyertyámosra. Az egyesített csapatok emberfeletti munkája eredményesülte. A tüzet sikerült lokalizálni és ezzel megmenekült a falu a beláthatatlan veszedelemtől. A lángoknak martaléka esett kilenc udvar pajtái és kukoricakotárkái, valamint negyvenötven hold föld kukoricatermése. Házakban és emberéletben nem esett kár.

— A *Mona Liza* tolvaja. *Párisból* jelentik: A rendőrség nagy energiával keresi *Rives* nemzetközi szédelő nyomait, akit a *Mona Liza* ellopásával gyanúsít. *Rives* nemrég *Párisba* érkezett s a délutánokat mindig a *Louvre*ben töltötte, ahol mivel kitűnően beszélt németül és angolul, mint idegenvezető szerepelt. Egyszerre nagyon elegáns módon lépett föl, sok pénzt mutatott s azt mondta, hogy *Newyorkba* megy, s hol nagy földadat vár rá s reméli, hogy gazdag ember lesz belőle. *Rives* azóta eltűnt. A vizsgálóbíró azt hiszi, hogy *Rives* egy amerikai gazdag ember megbízásából lopta el a képet.

— Az izr. ünnepekre való makzók és imakönyvek *Kerpel Izó* könyvkereskedésében kaphatók. 4443

— Nemzetközi csecsemővédő kongresszus. *Berlinből* jelentik: A III. nemzetközi csecsemővédő kongresszus hétfőn nyit meg a német császárné, a legfőbb állami és városi tisztviselők s a világ minden részéből összesereglett résztvevők jelenlétében. Mint a magyar kormány képviselőjét *Ruffy Pál* miniszteri tanácsost mutatták be a császárnénak, a kongresszus védőnökönek, a kongresszust pedig a magyar kormány nevében *Bókay* professzor üdvözölte. Az I. osztály díszelnökéül *Berend* tanárt és *Bókay* professzort választották meg. Ebben az osztályban adta elő *Berend* dr. nagy tetszéssel fogadott referátumát, amelyben a modern csecsemővédelem és gyógyítás tanításának nagy orvosi és szociális jelentőségét fejtegette. Az említettekén kívül még a következő magyarok vesznek részt a kongresszuson: *Köszeghy Sándor* dr. belügyminisztériumi miniszteri tanácsos, *Cserepyés* dr. (Veszprém), *Deutsch Ernő* dr. (Budapest), *Edelmann* dr. (Nagyvárad), *Engel Zsigmond* dr. ügyvéd (Budapest), *Genersich* tanár (Kolozsvar), *Gobbi* dr. (Pécs), *Lévay* dr. (Budapest), *Lukáts Jenő* dr. (Arad), *Szana* dr. (Budapest), *Turcsányi* dr. (Szeged).

— Tízéves találkozó. *Nagybecskerek*en 1900—1901. évben községi közigazgatási tanfolyamon volt azon hallgatók, akik még nem jelentkeztek, felkértek, hogy a folyó hó 16 és 17 én *Nagybecskerek*en tartandó 10 éves találkozóhoz részt venni szíveskedjenek és azt sürgősen *Paulin János* temesújfalui jegyzővel közöljék,

— Öngyilkos kísérlet. *Vég István* aradi kovácsmester *Friedrich Vilmos* nevű 18 éves inasa ma délután egy öt milliméteres *Flaubert* pisztolyal öngyilkos szándékból jobb hóna alá lőtt. Az inasgyereket a mentők könnyebb sérülésével a kórházba szállították. *Bittner* rendőrfogalmazó azonnal kihallgatta *Friedrichet*, aki azt vallotta, hogy azért akart megválni az élettől, mert a mestere arculütötte.

— Szerencsétlenül járt tanuló. *Sós György* hét esztendő aradi tanuló ma reggel több társával a *Botond-utca*ban játszott. A csatorna számára kiásott árkot ugrálták át, mikor egyszerre *Sós* beleesett az árokba és ballábát eltörte. A súlyosan sérült fiút a mentők szállították kórházba.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 13-án a következő születéseket, halálozásokat jelentették be: Született: *Vadás Jenő* honvédhuzár főhadnagynak *Alice* nevű leánya. *Farkas János* hentesnek *János* nevű fia. *Rapp Károly* szabónak *Károly* nevű fia. *Macsán János* favarosnak *Virág* nevű leánya. *Kugler János* géplakatosnak *Károly* nevű fia. Meghalt: *Knothy Géza* 66 éves magánzó. *Lehmann Vilma* 53 éves magánzó. *Frank András* 67 éves magánzó. — Házasság nem fordult elő.

— Értesitem az urihölgyeket, hogy női ruha divatteremben fővárosban szerzett tapasztalataim alapján készítek francia és angol ruhákat kosztümöket, felöltőket stb. legizlésebb kiviteiben a legújabb divatlapok után. További szives pártfogást kér kitűnő tisztelettel, *Németh Jánosné* Deák Ferenc-utca 80. szám, I. emelet. 4429

— Felhívjuk az olvasó közönség szíves figyelmét a *Csipke Áruház*nak mai lapunkban közzétett érdekes hirdetésére. 6927

— Geréb dr. jogi szemináriuma *Kolozsvar*, *Farkas utca 5. szám*. (A régi színház mellett.) Kiváló sikerrel készít elő jog és államtudományi szigorlatokra, alap és államvizsgákra, ügyvédi és bírói vizsgára, igen jutányos díjazásért. Három hónap alatt doktorátushoz juttat. A Székely-féle javaslat küszöbén vegye mindenki igénybe ez intézet segítségét. Tájékoztatót bérmentve. 4321

— Városunk fejlődése! Kellemes mozzanatként említiük fel, hogy városunk szép korzója egy előkelőbb zsánerű új és modernül berendezett óra, ékszer és ezüstnemű tisztelet gyarapodott, kinek tulajdonosa, névszerint *Igaz Sándor*, már eddig is városunkban 10 évi ittlétével e téren szerzett prakszisa folytán jóhírnevet szerzett, úgy hogy vevőkörének bizalmát kiérdemelve mindenkit legjobban kielégíthet Ajánljuk azért őt a nagyközönség szíves figyelmébe. 3864.

— *Francia ilkörmű legbiztosabb készítésére* házilag — a ilkörműre a évag so tülleg voltak és Weisnál. 4501

TARKASÁGOK

(A merész kakas.) Sokat nevetnek most az aradi rendőrségen egy öreg rendőr hivatalos jelentésén. Hasonlatos ez ahhoz, amit néhány évvel ezelőtt óbudán cselekedett meg egy komoly rendőr. „Amint a *Dunaparton* örthelyemen álltam — írta az óbudai rendőr — láttam, hogy egy vörös tehén öngyilkos szándékkal a *Dunába* ugrott.”

Az aradi öreg rendőr jelentése viszont a következőképen szövege:

„Ma délben egy nagy vörös kakas a város háza udvarába beletévedt és egyszerre csak azon vettem magam észre, hogy a vén ravaszdi kakas fölmerészkedett a város háza fölépődjébe, mely körülmény engem arra indítván, hogy a kakast elfolyam és bezárljam. Most a ketrechen elmélkedhetik merészsége felől.”

A jelentést *Bittner Róbert* dr. eltette a bünyűgyi muzeum számára, abba a fiókba, amelyen az a felírás olvasható: zseniális nyomozások emléke.

(Rend a kabaróban.) Egy olvasóuk küldte be a következő furcsa szövegű rendeletet, a melyet a kis vidéki város kabarójában függesztettek ki a rendőrség.

A mulatságos ukáz a következőkre figyelmezteti a közönséget:

A vendégeknek egymás közötti és magukban való, továbbá a személyzetnek a személyzetnek a vendégekkel társalgásába drasztikusságokat elegyíteni kihágás: képezvén, rendőrileg büntetettik.

Finom kis mulatság lehet, ahol ilyen érvényesítésre van szükség.

(Nagy a drágaság.) Egy vendéglőben történt.

Bejön egy vendég, a pincér elője teszi az étlapot és vár. A vendég nézi, nézi az étlapot, elolvassa fölülről lefelé, alulról fölfelé és még mindig nem szól egy szót sem.

NEUMANN M.

uri szabó

cs. és kir. udvari és kamarai szállító

férfi-, fiu- és leánykaruha telepe

Arad.

Oszi és téli nagy képes árj gyzéke megjelant.

Kívánatra ingyen és bérmentve.

4217

— Parancsol? — kérdi a pincér, gyorsabb választásra sürgetve a vendéget.
De a vendég tovább tündött és tanulmányozta az étlap-árakat.
— Hallatlan! — szólalt meg végre — hogy mernek nyolcvan krajcárt kérni egy rostélyosért.
— Bocsnat, kremássan, nagy a drágaság — mentegődött a pincér.
Azután ismét várt és várt, hogy a vendég rendeljen valamit. Végre megszólalt a pincér:
— Nagyságos ur, tessék választani, mert ha sokáig tetszik gondolkozni, addig fölemelik az árakat.

Sunlight Szappan
meglepető könnyen és alaposan mos. Kiméli a szövetet és annak színt, a fehérneműnek vakító fehérségű tisztaságot kölcsönöz.

Kettős darab 30 fillér.
Nyolcszögletes darab 16 fillér.

GYÁSZROVAT.
Halálozások. Özv. Hoffmann Lőrincné, született Kreizler Katalin ma hajnalban 87 éves korában elhunyt. Az elhunytban Hoffmann Antal aradi kereskedő édesanyját gyászolja. Temetése holnap, 14 én délután fél négy órakor lesz a Révai utcai 14. számú gyászházból.
— Ma délután helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett Knothy Géza nyugalmazott uradalmi tisztartót. A temetésen nagyszámu közönség jelent meg.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.
— Meghívó. Az Aradmegyei Gazdasági Egyesületnek szeptember hó 18 án délelőtt 9 órakor Aradon, az egyesület székházában tartandó igazgató választmányi gyűlésére. A gyűlés programján néhány országos jellegű ügy is szerepel. Ezek a következők: Országos Magyar Gazdasági Egyesület a Pool szerződés tárgyában a képviselőházhoz intézett felterjesztésének másolatát küldi támogatás véget. Magyar Gazdaságvédelem a montenegrói szerződés tárgyában a képviselőházhoz intézett feliratát küldi támogatás véget. Ugyanaz kéri az argentinai húsbepótlás tárgyában a képviselőházhoz intézett feliratának támogatását.

Budapesti áru- és értéktőzsde.
Budapest, szeptember 13
Amerika 1/2-el magasabb. Kínalat, vételkedv megfellelő, 50 ezer mm. változatlan.
Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buza 1911. októberre	11.88 - 11.89	11.76 - 11.77
Buza 1912. áprilisi	12.13 - 12.14	12.02 - 12.03
Rozs 1911. októberre	10.28 - 10.29	10.20 - 10.21
Tengeri 1912. május	8.38 - 8.39	8.33 - 8.34
Zab 1911. októberre	9.38 - 9.39	9.28 - 9.29

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés)

Szeptember 13

Magyar aranyjáradék 4 ⁰ / ₁₀	111.25
Magyar koronajáradék 4 ⁰ / ₁₀	10.90
Magyar koronajáradék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀	80.35
Magy. földterhem. kötvény 4 ⁰ / ₁₀	91.75
Horvát-szlavon földterhem. kötvény	92.50
Magyar nyereménysorsjegy kölcsön	218.—
Tisszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	155.—
Oszták járadék papírban	92.20
Oszták járadék ezüstbe	95.90
Oszták járadék aranyban	116.—
Oszták koronajáradék 4 ⁰ / ₁₀	92.10
1880. évi oszták államsorsjegy	157.—
Oszták-magyar bankrészvény	19.85
Magyar hitelbank-részvény	842.—
Oszták hitelintézeti részvény	648.—
Oszt.-magy.-államvasuti részvény	738.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.14
Német birodalmi márka	117.77 1/2
London vista	241.17 1/2
Páris vista	95.65
20 márkás arany	28.53

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményosarnokának hivatalos árjegyzése.
Távirati tudósítás.
(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)
1911. szeptember 13.

Buza (szokvány-minőség):		
76 kilogrammos	11.15	11.20
77	11.20	11.25
78	11.25	11.30
79	11.30	11.35
Buza (Temesvári keresk. ár):		
75 kilogrammos	11.05	11.10
Rozs	9.35	9.40
Arpa	8.80	8.85
Zab	8.45	8.50
Tengeri	8.30	8.35

Kőbányai sertés piac.

Szept. 13 —
Szeptember 12. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 160—161 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 165—167 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 170—172 fillérig.
Sertéslelészám: 1911. évi szeptember hó 10. napján volt készlet 29480 drb. — 1911. szeptember hó 11-én felhajtott 315 drb. — 1911. szeptember 11-én elszállított 214 drb. — 1911. szept. 12. napjára maradt készletben 29331 drb.
A hizott sertésüzlet irányzata: kellemes.

Felolós szerkesztő:
Bolgár Lajos.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrásy-téri u/Lloyd-palotában
Uránia Magyar Tudományos Színház aradi eszimpadjá
Ma csütörtökön, 1911 szeptember 14-én:
1. A mozgólényképész Afrikában. Érdekesítő színes felvétel. — 2. Az elvágtott nadiág. Nevetető. — 3. Márványhegyek és márványbányák. Természettudáni felvétel. — 4. A halászléány. Drámai színdarab. — 5. Lemke kenyérét süti. Kacagató. — Az eloccsátott fűtő boszúja. Szenzációslager kép. — 7. Nauke és a kalandornő. Komikus. — 8. Detektiv paródia.
Előadások délután 6 órától.

Helyárak: Páholy ülésenként I kor. Zartszék I kor. I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.
Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél.

URANIA

mozgófénykép színház.
(Bécs Simonyi-utca 1. szám, Szabadtság-tér mellett.)
Ma csütörtökön 1911. szeptember 14.
1. Mirtus loszoru. Dráma. — 2. A kis király. Humoros. — 3. Szíáni vízek. Természet után. — 4. Szomszéd és szomszédnő. Vigjáték. — 5. A nagyapa. Dráma. — 6. Szegény barát. Humoros. — 7. Váratlan hódítás. Komédia. — 8. Mozgófénykép újság. Aktualitások kinematográf felvételben.
Előadások d. n. 6 órától kezdve este 11 óráig.
Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.
Utolsó előadás este 11 óráig.

NYILTÉR.*

Limbeck János és fia
első magy. kir. szab. érokoporsó-gyára és temetésrendező intézetéből.
Arad, színház-épület Városi és megyei telefon: 93.

Alulírottak szomorodott szívvel tudatják a forrón szeretett és felejtethetlen jó édesanya, dédanya, anyós és rokon

özv. Hoffmann Lőrincné
szül. Kreizler Katalinnak,

folyó évi szeptember hó 13-án hajnali 2 órakor, életének 87 ik évében történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai szeptember hó 14 én délután 1/4 órakor fognak Révai-utca 14. számú házban a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a felső temetőben levő családi sírkertben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szentmise a boldogult lelki üdvéért szeptember hó 15-én, délelőtt 9 órakor fog a főt. Minorita-atyák szentegyházában az egék Urának bemutatni. 4435

Áldott legyen emlékezte!

Arad, 1911. szeptember hó 13 án.

Hoffmann Viktor, Hoffmann Antal, fiai, Hoffmann Viktorné szül. Dengel Katalin, Hoffmann Antalné szül. Brusch Irma, menyel. Tones Éde, veje. Dr. Lengyel Sándorné szül. Tones Irma, ifj. Tones Éde és neje szül. Hírt Margit, Szentmiklósy Gyula és neje szül. Tones Lujza, Tones Emma, ifj. Hoffmann Viktor, Hoffmann János, Hoffmann Irma, Hoffmann E. zsike, unokái Lengyel Sándor, Lengyel Istvan, Lengyel János, Szentmiklósy Magduka, dédunokái.

DR. BEDŐ ÁRPÁD

Arad szab. kir. város volt községi és kihágási bírója

Ügyvédi irodáját

Apponyi-ut 1. szám alá
(a városháza mellett, a kultur-palotával szemben, Montagh ház) helyezte át.

SALAMANDER
cipők elárúsítása.

Oriási választék
valódi amerikai
VADÁSZ-CZIPŐKBEN.

A n. é. közönséggel tisztelettel közlöm, hogy a világhírű „SALAMANDER” gyártmányu cipők arad kizárólagos egyedárusítását sikerült megszereznem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a „SALAMANDER” cipők versenyen felül állanak, vételáruk pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és elegáns cipőt Egységárak: Hölgyek és urak részére 16 K. 50 f. luxus kivétel 20 „ 50 .

WEINBERGER JÁNOS, ARAD

elsőrendű cipőárúháza. 1916.
Tessék a kirakatot megtekinteni. Telefon 312. szám.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ
ÜDIT-GYÓGYIT

BAKTERIUM-MENTES

természetes ásványvíz.

Vese és hólyagbajoknál, vesemedence idült hurutjainál, huygkő és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutus bántalmainál kitűnő hatásának bizonyított. — Orvoosilag ajánlva.

Aradi főlerakat

Pollák József cégnél, József főherceg ut II. sz.

Gyönyörű ajándékot

küldünk Önnek postafordultával ingyen és bérmentve, ha árjegyzékünk szettküldése céljából nekünk

100 darab címet (csak vidékit)

magán és államhivatalnokok, tanítók, főpapok, orvosok, egészségügyi hivatalnokok, gyárosok és gyári hivatalnokok, jobban szituált magánok, kereskedők, iparosok stb. címet lakóhelyéről és annak környékéről, tisztán és olvashatóan egy iv papírra leírva beküldi.

Vertrieb patentiertem Neuheiten.

LEOP. WEISZ, Wien, II/2. Hofenedergasse 1.

Névjegyek

csinos kivitelben készülnek az ARADI NYOMDA RÉSZVENYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.

MEGNYILT

Arad, Szabadság-tér 18.

a 20. század varrógépe.

Csakis cégünk üzleteiben vagy azok ügynökei útján vásároljunk.

Singer Co. varrógép részvénytársaság.

Arad, József főherceg-ut 9. (Lutheránus templommal szemben.)

Egy a fehérneműtöméshez való utasítást tartalmazó füzet bárkinek ingyen kiadatik,

Jó irással bíró gyakornok alkalmazást nyer

Bing Ede cégnél

ARADON.

Felsőkereskedelmi iskolát végzetek előnyben részesülnek.

Eladó

földszintes

háza.

A Rákóczi-utcában tehermentes, jövedelmez évente tisztán 1700 koronát, jó karban van egy utcai és két udvari lakás, van benne vízvezetékekkel, gázvilágítással, az egész udvar beton burkolattal és kézi pumpázó kúttal ellátva. Eladási ára, melyből egy fillér engedmény nincsen 28000 korona. Cím megtekinthető a kiadóhivatalban. 4371

Nem fényes berendezés!

hanem óriási nagy választék őszi és téli angol női és gyermek felöltőkben áll nagyon olcsó árak mellett a n. é. közönség rendelkezésére

Schwartzberger Manó

női felöltő áruházában 2671

ARAD, Vörösmarty-utca 3.

(Színház hátsó bejáratával szemben.)

Molnár Antal

épület- és bútoreasztalos

Arad, Kápolna-u. 3. sz. (saját ház.)

Vállalja minden e szakba végo munkák készítését, ugymint modern lak- és boltberendezéseket, portál és épületmunkákat a legmegbízhatóbb kivitelben, a legolcsóbb árért.

Kész bútorok legolcsóbb beszerzési forrása.

Szíves pártfogást kér kész szolgálattal 8951

Molnár Antal,

épület és műbútoreasztalos.

Jó erkölcsű fiú tanulóak felvétetik.

Építetők figyelmébe!

Csobán Tivadar

építészeti irodája.

Arad, Deák Ferenc-utca 20a. sz.

Van szerencsém értesíteni az építetők közönséget, hogy az építészeti téren mindennemű munkálatokat, ugymint:

tervezéseket, új építkezést, régi épületek átalakítását egy helyben, mint vidéken a legjutányosabb árban készik.

Tisztelettel:

Csobán Tivadar,

2681

építész

Női és leányfelöltők

Ujjonnan megnyilt áruházunkban kizárólag női és leány gyermekfelöltők, eredeti angol és berlini ujdonságok, olcsó szabott árak mellett a legelőnyösebben beszerezhetők

György Menyhért és Tsa

Arad, Andrássy-tér 8. sz.

A Minorita templom bejáratával szemben.

UJ
J
N
Ü
N
J
E
T

Telefon

8751

U
J
N
Ü
N
J
E
T

855.

Értesítés.

Igen tisztelt megrendelőim és a n. é. közönség szives tudomására hozom a legújabb divatu angol és belöldi

őszi és téli ruha és kabát szöveteim megérkeztek nagy választékban. Tanuló ifjúság figyelmébe különösen ajánlom legizlésebbem elkészítendő öltönyelmeit igen jutányos árak mellett. Kérem próbarendelést eszközölni.

Kiváló tisztelettel

4171

KARPELESZ ZSIGMOND

uriszabó műterme

Weitzer János-utca 9.

Ősz haj nincs.

Minden haj megkapja eredeti szí-
nét, ha azt naponta egyszer

HAIRREGENERATORRAL

megnedvesítjük.

Nagy üveg ára 2 korona.

Főraktár:

Földes Kelemen

gyógyszertára Aradon.

3 üveget ingyen láda és csomagó
lással bérmentve küld. 1524**Uj fogtechnikai műterem**

Tisztelettel értesítem a n. é.
közönséget, hogy Aradon, Asztalos
Sándor-utca 10. szám (Szabadság-
tér, Asztalos Sándor utca sarok,
Dr. Keppich Jakab orvos házában)

modern fogtechnikai
műtermet nyitottam.

A fogtechnikai szakmában évek
óta működöm. Tapasztalataim
azon kellemes helyzetbe juttattak,
hogy minden a fogtechnika terén
előforduló új és modern követel-
ménynek legjobban megfelel-
hessek. 4159

HALMOS GYULA.

Telefon 638. szám.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő
ablakredőnyök gyári raktára,
1547 valamint valódi

lignum sanctum tekegolyók

és bábuk legjutányosabb
árakban kaphatók:

Zimmermann Ignác

norinbergi diszmu és játék-
áru üzletében

ARAD, Szabadság-tér 21.

**Használt ólom
megvételre kerestetik.**

Az iskolai beiratás alkalmából

2000 drb. fiu és gyermekkalap

a legolcsóbb árban lesz elárúsítva.

Megérkeztek a legújabb divatu női modell posztó kalapok és
női csibész kalapok, 5 korona darabja, olcsóbb mint bárhol.

A legújabb divatu saját készítményű nyulszőr kemény és puha férfi
és gyermek kalapok minden színben és divat formában.

Vidékről beküldött bármely kalap tisztítása és festése ha
az 3 darab, portómentesen szállítatik vissza.

A n. é. közönség pártfogását kéri tisztelettel 4116

Bittenbinder Konrád,

Arad, Deák Ferencz-utca 42. szám.

**Nők legforróbb vágya
szépnek lenni.**

Ezt legkönnyebben érhetik el a Hajós-féle

ARADI IBOLYA-CREME

használatával. Meglepő gyorsan tünteti el

szeplőt, májfoltot, bőrvörösséget

és mindennemű arctisztatlanságot.

Ára egy tégelynek 1 korona.

1 darab Ibolya-creme szappan 70 filler, egy doboz Aradi
Ibolya-Hölgypor 1 korona 20 filler, 1 üveg Ibolya-tej 1 kor.

Kapható a készítőnél: HAJÓS ÁRPÁD gyógyszer-tárában

ARADON, Andrassy-tér 22. sz. (a megyeházzal szemben.)

Az ország minden nagyobb gyógyszer-tárában, drogueriájában és illatszerekkereskedésében

Ne mulassza el!

mielőtt óra- és ékszer-

szükségletét beszerezné

felkeresni vételkény-

szer nélkül

Vogel László

műorás és ékszerész üzletét.

Veszek zálogcédulát,

tört aranyat vagy más

tárgyakra becserelem.

Arad, Weitzer János-u. 6.

Uj leányiskola-épület.

Husserl Manó

Arad, Szt. Pál-utca 11. sz.

Telefon 348. szám.

Ceatornázás és vízvezeték
szerelő bádogos. Készítmo-
dern butor veretét. Fém-
csiszolás, galvanizálás.
(Nikkelezés, vörös és sár-
ga rezezés, horgonyozás,
ónozás, aranyozás, ezüs-
tőzés.) 8841

Galvanoplasztikai munkák

**Uj diszmu, mázoló és
fényező műhely.**

Értesítem a n. é. közönséget, hogy
Arad, Kossuth-utca 58.
sz. a. mázoló és fényező
műhelyt nyitottam.

Elvállalok mindennemű épület, bu-
tor, portálé mázolást, fényezést,
floderozást és bármilyen kivitelű fé-
nyezéseket legszolidabb és legizlése-
sebb kivitelben, igen jutányos árakban.
Vidékre is árkülbözet nélkül.

Szives megbízásokat kér:

Papp András

fényező és mázoló.

4055

Ernstné

Glück Hermina

tisztelettel értesíti a nagyérdemű hölgyközönséget, hogy Aradon Eöt-
vös-utca 8. sz. a. (volt Glück-ház) egy a mai kor igényeinek meg-
felelő

elsőrangú női ruha készitési divattermet nyitott.

Készít a legújabb divat szerint angol és francia munkákat izléses kivi-
telben, jutányos árak mellett. Tanítványokat elfogad, a kiket a
szabás és varrásban kiképzés úgy, hogy divattermében saját ru-
hákat elkészíthetik. 4048

IGAZ SÁNDOR

ékszer-, ezüstnemű- és
különlegességi óraüzlete

Dus választék!
" Szolid árak! "

ARAD, Andrássy-tér.
(Minorita-palota.) 4811

Alkalmi vételek és eladások ékszer- és ezüsttárgyakban
arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor
óras és ékszerész
Weltzer János utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák
arany és ezüstneműk, gyémánt és brilliáns tárgyak a legmagasabb árrban megvételnek vagy más tárgyakra átcsereitelnek
TELEFON 438. TELEFON 438.

Hauszer K. Géza

hangszerkészítő
Arad, Deák Ferenc-utca 40. szám.
(Dr. Winter-ház.)
Van szerencsém igen tisztelt megrendelőimet és a nagyközönséget értesíteni, hogy

hangszer műhelyem
Deák Ferenc-utca 40. szám alatt van. — Raktáron tartok dus választékban mindennemű hangszer-eket. Elvállalok hangszer átalakításokat és javításokat legjutányosabb árak mellett. Vidékre megrendeléseket leggyorsabban eszközök. Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel

Hauszer K. Géza,
hangszerkészítő. 2801

Uj lakatos műhely!

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget és üzletfeleimet, hogy Arad, Árpád-ter 3. szám alatt

épület- és műlakatos műhelyt nyitottam

Elvállalok megrendelésre mindennemű épület-vasalásokat, vasrácsokat, ugyszintén takaréktűzhely és szivattyus kutak javítását, nemkülönben minden e szakba vágó munkákat pontos és lelkiismeretes kivitelben. — Vidéki munkát is árkülönbözöt nélkül.

A nagyérdemű közönség nagyra-becsült pártfogásáért esedezem

kiváló tisztelettel:
KLEIN GYULA,
4293 épület- és műlakatos.

Használjon Nagyszád Földes-féle

Margit-Cremet,

hogy arca tiszta, üde és bájos legyen.

A MARGIT-CREME a főrangú hölgyek kedvenc széplítő szere, az egész világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra leteltyása alatt észlelhető.

Mivel a MARGIT-CREMET utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget.

A MARGIT-CREME ártalmatlan, asirtalan, vegytiszta készítmény, a mely a külföldön általános feltűnést keltett.

ARA 1 KORONA.

Margit-szappan 70 fillér. - Margit-pouder 1.20.

Szállítja:

Földes Kelemen laboratóriuma
ARADON.

ANOSMIN

Mindazok részére, akik a kellemetlen lábizzadásban szenvednek, legjobban ajánlható szer Teljesen szagtalan!

Egy doboz ára 1 korona.

Poloska szesz.

Kitünő és megbízható szer a poloskák gyökeres kiirtására. — Egyszerű beecsetelésre még a tojások is elpusztulnak. —

Egy üveg ára 70 fillér.

Alpesi gyomörcepp.

Kitünő alpesi gyógyfüvekből előállított gyomorszájnyzó szer. Fokozza az étvágyat és elősegíti az emésztést.

Egy üveg ára 1 korona 40 fillér.

Főfájás elleni pastilla.

A fejfájást azonnal megszünteti. — Egy darab 20 fillér. —

Egy doboz 6 (darabbal) 1 korona.

Kapható kizárólag:

1845

Rozsnyai Máttyás

gyógyszertárában

Arad, Szabadság-tér.

Uraik figyelmébe

Mi akar elegánsan öltözködni, az tekintse meg minden rendelési kényeszer nélkül nagy bel- és külföldi szövet raktárunkat

Angol uri szabó üzletében

Deák Ferenc-utca 40. sz. (Dr. Winter-féle házban) nálam már 60 koronától kezdve egy elegáns szabású ruha készíthető vagy felöltő, finom szövetekből kifogástalan kivitelben, mérték után részletfizetésre is kapható. 1800

Becsos pártfogásukat kérve, maradok tisztelettel

Horváth Flórián, angol uri szabó.

Szalkai Arminné

hímző és fehérneművállalata
Arad, Weitzer János-u. 13

Női, férfi és gyermek kelen-
gyék készítése rövid idő alatt a
legfinomabb hozzávalókkal, első-
rendű kivitelben készülnek. 4091
Színes és fehér hímzések
ugyszintén fehérnemű
varrások olcsó árban
készülnek.

Uri leányok fehérnemű varráshoz és
hímzéshez oktatásra felvétetnek.

Barthl János

épület és műlakatos
Arad, Rákóczi-utca 9.

Elvállal minden e szakmába
vágó munkákat, u. m.: épület-
vasalásokat, vaskerítéseket, sűrű-
eseket, takaréktűzhelyeket és min-
dennemű javításokat pontosan és
jutányos árakon.

Költségvetéseket úgy helyben, mint
vidéken díjmentes. n.

A n. é. közönség becses párt-
fogását kéri, kiváló tisztelettel

1175 Barthl János.
Jó házból való fiuk tanulól felvétetnek.

Ne Ujján fel semmiféle hangzatos reklámnak, hanem saját érdekében felhívom a
figyelmét, mert most ismét nagyobb mennyiségű áruk érkeztek, amelyeket csak

az Asztalos Sándor-u. 4. sz. alatt levő

CSIPKE ÁRUHÁZBAN

lehet beszerezni. Híradásra kerülnek a következők

olcsón beszerzett áruk

Női ing R. Schiffonból 75 kr.-tól
Női nadrág R. Schiffonból 74 kr.-tól
Glott alj I. dupla 125 kr.-tól
Lüster alj I. dupla 125 kr.-tól
Selyem alj I. dupla 375 kr.-tól
Médervédő batizst 52-59 kr.-tól
Batizst alj 125 kr.-tól
Taft selyem I. métere 68 kr.
Csikos selyem I. métere 82 kr.
Gyermekruhák 75 kr.-tól
Eszernyők 120 kr.-tól
Férfi ing R. R. Schiffonból 99 kr.-tól
Férfi ajour sokni 39 kr.
Férfi nyilas sokni 39 kr.

Zsebkendő tucattja 58-120 kr.-tól
Gallér csak 7 kr.
Kézoló párja 8-16 kr.
Harisnya 3 pár 50, 60 és 100 kr.
Kézimunka kongré kezdés 125 kr.
Csipke métere I kr.-tól.
Csipke szövet 25 kr.-tól
Csipke gallérok 50 kr.-tól
Czérna keztyűk 15 kr.-tól
Férfi nyakkendő 10 kr.-tól
Hosszu glase keztyűk 150 kr.
Glase keztyű rendez 59-85 kr.
Női ajour harisnya 35 kr.
Női nyilas harisnya 39 kr.

Csipke és csipkebetétek nagy választékban. — Csipke-szövetek nagy választékban.

Azonkívül érkeztek nagyobb mennyiségű csipkefüggönyök, stórok, hímzett
madeira, schweizi hímzések, női és férfi harisnyák, gyermek-harisnyák, selyem-
és cérna-keztyűk, finom női fehérneműk, női kötők, stb. Meglehető olcsó árak.
Kérjük a vásárló közönséget áruink olcsóságáról meggyőződni, mivelhogy most
ismét igen nagymennyiségű újabb áruk érkeztek.

2601

Tisztelettel

Csipke áruház.

Övös: Figyelmeztetjük a t. vevőközönséget, hogy üzleten kívül senkit sem
jogosítunk fel cégünkől áruk elárulására.

Férfi ruhászövet gyapjából frt. 1.20 kezdve. — Blous 1.25 kr.

Minden versenyt felülmul

Jóság, tartósság és
olcsó ár tekintetében

Czernóczky Mihály

Kossuth-utca 3. szám

alatti saját műhelyében készült
férfi-, női és gyermek cipők fe-
kete- és színes bőrökből készítve,
ugyszintén félcipők minden fa-
szonban kapható! 1476

Újszobafestő és má- zólo-műhely!

Értesítjük a n. é. közönséget,
hogy Arad, E. Választó-utca 56.
szám alatti 8381

szobafestő és mázólo- műhelyt nyitottunk.

Elvállalunk minden e szak-
mába vágó munkákat legizlése-
sebb kivitelben, legjutányosabb-
árakban. Költségvetéssel és min-
tákkal készséggel, díjmentesen
szolgálunk. Vidéki munkákat ár-
különbség nélkül fogadunk el.

Poloskairást díjtalanul végzünk.

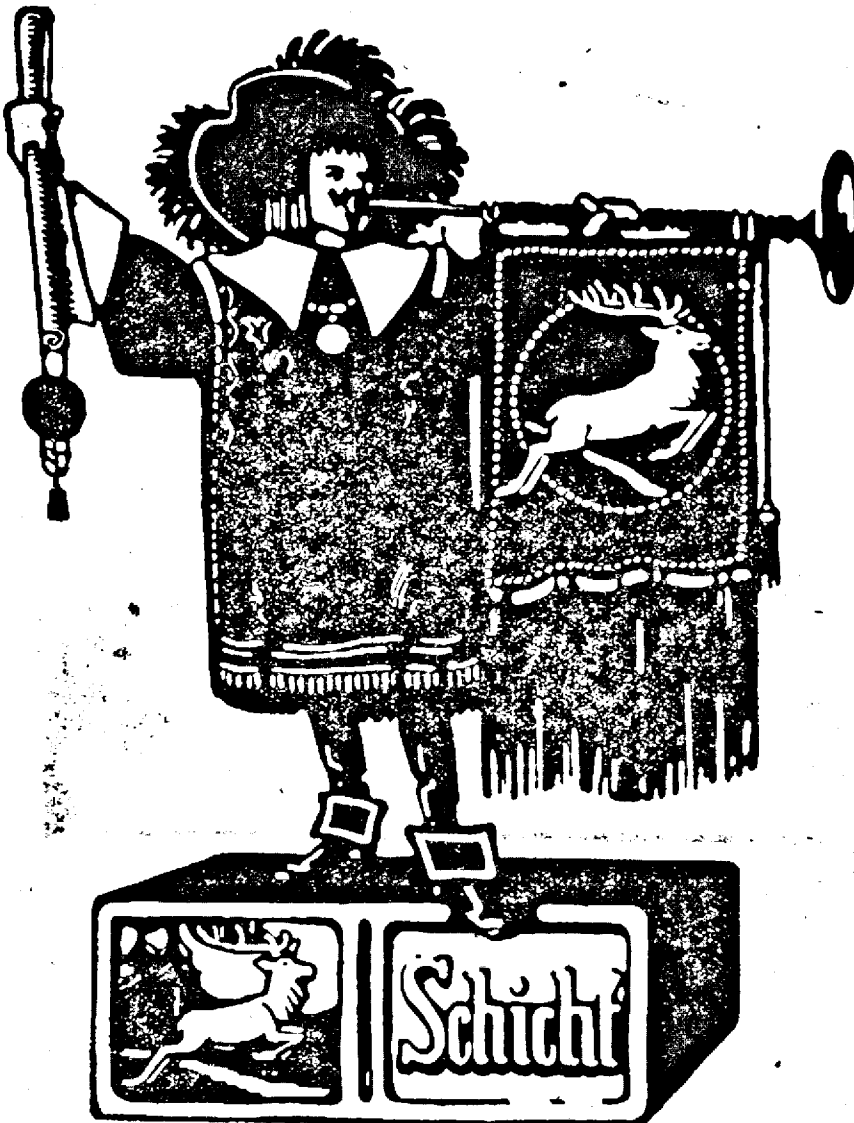
Szíves megbízásukat kérve, ma-
radunk kiváló tisztelettel.

Molnár Testvérek.

Magyarázat

arról, hogy miért éppen a SCHICHT-
„SZARVAS“ MOSÓSZAPPANNAL le-
het a következő mosási eljárásnál a
legjobb eredményt elérni:

1. A SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓ-
SZAPPAN az összes szappanok
között a legjobb.
 2. Kiadósága folytán a legolcsóbb
is egyuttal.
 3. Tiszta voltáért 25.000 Koronával
szavatolnak.
 4. Rendkívül enyhe és konzerválja a
szöveteket.
 5. Mert ezen szappan maga is könnyen
oldódik, tehát a szennyet is
könnyen feloldja.
 6. Hideg vízben is nagyszerűen le-
het vele mosni és megátolja a szö-
vetek szétesését és összemelését.
 7. A SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓ-
SZAPPANNAL való egyszeri átsi-
mítás megfelel más szappannal
való 3-4 szeri átsimításnak.
 8. A SCHICHT „SZARVAS“ MOSÓ-
SZAPPAN használata által időt,
fáradtságot és pénzt takaríthatunk
meg.
 9. Fehériti a ruhát és feleslegessé
teszi a napon való fehéritést.
 10. Készítési módja egészen különleges
és erre a célra csakis a legjobb
nyersanyagok használtak fel.
 11. Gyártásánál évtizedek tapasztala-
tát használnak fel.
 12. Ezen szappan tökéletesítésén foly-
tonosan dolgoznak és e célból min-
den találmányt felhasználnak.
- Mindaz az „ASSZONYDICSÉRET“
mosókivonatra is érvényes.

Hirdetmény!

Aki pénzt, időt és fáradságot
akar megtakarítani, kövesse ezen mo-
sási eljárást:

A ruha beáztatása. Csak annyi
vizet veszünk, hogy az egész ruhát
éppen ellepje és a vízbe annyi „Ass-
zonydicséret“ mosókivonatot teszünk,
hogy a felkavarásnál habozzék s az-
után a ruhát éjjen át áztatjuk.

A tulajdonképeni mosás azután
csak nagyon kevés fáradsággal fog
járni, ha SCHICHT-SZAPPANT,
„SZARVAS“ védjegyűt használunk.
Mert minden tisztálanságot már fel-
oldott az „Asszonydicséret“ mosókivo-
nat és most már csak az szükséges,
hogy ezen feloldott szenny a SCHICHT-
„SZARVAS“ MOSÓSZAPPAN habja
által leköttesék. Minden fáradságos
dörzsölés és zörömpölés elkerülendő;
a ruhába erősen beleevődött foltokat
ugy távolítjuk el, hogy a ruhát a foltok
helyén mindkét oldalán SCHICHT-
„SZARVAS“ MOSÓSZAPPANNAL
bekenjük és azután összegöngyölve,
egy óra hosszáig állni hagyjuk. Ilyen
módon minden szennyet könnyen le-
het kimosni.

Ha a vízbe, amelyben a ruhát
főzzük, kevés SCHICHT-„SZARVAS“
MOSÓSZAPPANT vagy „ASSZONY-
DICSÉRET“ mosókivonatot teszünk,
az nagyon célszerű. Igen fontos, hogy
a ruhát bőséges vízben többször gon-
dosan kiöblítsük, amíg az összes, a
SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓSZAP-
PAN által feloldott szennyrészekék
el vannak távolítva és az öblítővíz
teljesen tiszta marad.

Közzététel minden nap egy...
Kiadóhivatal: József téri 22.
Kiadóhivatali telefon: 185. sz.
Beszerzési díj: 357. sz.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Apró hirdetésnek tekintendő a közértesítőben, valamint az apró hirdetések posta szolgáltatásánál küldendő — a szolgáltatás a szöveg előre — vagy levélbélyeges formában. Többszörösen a hirdetés stáma mindenkor átvonul a közértesítőbe megkezdéséig. (A jellegű leveleket kivéve) felvilágosításul szolgál a közértesítő, az esetben, választóanyag esetében. Az apróhirdetések díja a szöveg stáma szerinti számítódik. Minden sor 4 fillér, vastagabb betűkkel 5 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt esetben a közértesítő előzetesen jelölendő. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a közértesítő kivételével díjtalanul megismerhető. **HIRDETÉSEK ESTE PÉL 6 ÓRAIG VÉTEK FEL.**

INGATLAN.

György-utca 5. sz. magánház
szép gyümölcsös kerttel, szabadkéz-
ből eladó. Bővebbet ugyanott. 4212

Eladó,

vagy több évre bérbeadó Szent-
anna, Simánd, Zaránd és Nadab
községekhez közelfekvő 100 hold
1100 □-öl terjedelmű szántó és
kaszáló a hozzátartozó bőséges
gazdasági épületekkel mérsékelt
ár és kedvező fizetési feltételek
mellett. Bővebbet Kaufmann Sán-
dornál Arad, József főherceg-ut
18. szám. 4390

KÜLÖNFÉLE.

Jutányosan készítek
fehérneműt, slingelést, himzést, ja-
vításokat is vállalok. Tóthné, Vá-
lasztó-utca 55. sz. 4108

Augusztus 25-én

nyílt meg Aradon a Ferencz-téri
polgári fiú-iskola mellett a „Miner-
va” könyv- és papirkereskedés.
Kisváros Imre és Tsa. 3988

Költözők figyelmébe!

Villamos villágitási berendezéseket
csillárokkal
együtt kedvező ártételekkel
mellett szállít és szerel. 1799

KOCH DÁNIEL
villamoscsoport és telefonberendezési vállalkozó
Arad, Deák Ferencz-u. 42.

Legolcsóbb beszerzési forrás!!

Szűők szives figyelmébe
ajánlom az iskola beiratási idény
alkalmából kiváló minőségű
fiú- és leányka-cipőimet

egységszerű összes felszerelési cik-
kelmet u. m. kalap, gallér, kézelő,
nyakkendő és fehérneműeket, melyek
üzletáthelyezés folytán ez alkalom-
mal gyári áron árusítok.

**Kérem próbavásárlást
tenni.**

Iványi Menyhért.
Arad, Forrai-utca gróf Hunyadi-
palota. 4011

Kopott parket

tükörfényes lesz, ha azt Vojtek és
Weisz parket-pastájával dörzsöli
fel. I-3328

Bárá Bohus Lajos

ágrisi erdőgazdasága makkolta-
tásra felvevő 250-től 300. drb. ser-
tést. Érdeklődők forduljanak az
uradalom intézőségéhez, Világoson.
Telefon 24. 4442

Vidéki nagyközönség

figyelmébe. Ha bármely irányban
elintézni valója van Aradon, pél-
dául: bevásárlást, vagy eladást
akar elintézni, úgy telefon útján
forduljon a „Gyorsfutár Vállalathoz”
pontosan elintézi azt. Telefon 848.
4417

Piacra gyorsfutárok

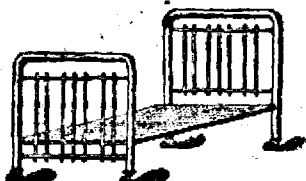
kora reggeltől a nagyközönség
rendelkezésére állanak. Telefon
848. Atzél Péter-utca 1. sz. 4418

Vidéki bertermelők

figyelmébe. Borok értékesítését,
vagy beszerzését magára vállalja a
„Gyorsfutár” iroda. 4419

Telefon 847. szám.

Garai Károly
vasbutorgyára
Aradon, József főherceg-ut II.
sz. és Karolina-utca sarok.

Gyárt rézbutorokat a legújabb
legmodernebb kivitelben, vastag
nemzetközi szállítása a világ minden irányá-
ban. Képvisele a bel- és külföld minden
nagyobb városában. 3471

1857—1911. sz

Árlejtési hirdetmény.

Egy régi istállónak tűzoltó szertárrá leendő átalakítása
1429 korona 12 fillér költsége belüli ár mellett elrendelve
lévén, a szóbeli árlejtés megtartására határnapul 1911. évi szeptem-
ber hó 23. napjának délelőtt 10 órája Kisjenő község székhá-
zához kitűzetik azzal, hogy az árlejtésre jelentkezők a meg-
jelenésért és semmi nemű kiadásokért költségmegtérítést nem
igényelhetnek.

Terv és költségvetés Kisjenő község házában hivatalos órák
alatt megtekinthetők.

Kisjenő, (Aradvármegye) 1911. évi szeptember hó 11-én.
4426

Kereskedők, spárosok,

egyesületek és testületek figyel-
mébe. Számlák, nyugták incasszá-
lását pontosan végzi a „Gyors-
futár Vállalat” Telefon 848. szám.
4480

Kerékpáros

**Gyorsfutár
Vállalat ::**
Telefon 848.

Iroda: Atzél Péter-utca 1. szám.
(Zrinyi-utcai oldalon.) 8443

Minden ragyog,

ha Raport fémtisztítót használ, Voj-
tek és Weisztól. I-3326

Tanulóleányok

heti fizetéssel
könyvkötészetünkbe
felvétetnek.

Andrássy-tér 8. számú

házban egy

üzlethelyiség

— különösen dohánytörszédének al-
kalmos — folyó évi november
hó 1-ére

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadó-
hivatalában, József főherceg-ut 22.

Herkules 8881

Motor tűzifa fafűrészelési vállalat
Arad, Szabadság-tér 17. Telefon 658.
Elvállal legmodernebb gépeivel
tűzifának házaknál való fűrészelé-
sét, hasítását és behordását legol-
csóbb árak mellett. Sürgős esetek-
ben módunkban áll 1 waggon lát
2 óra alatt teljesen bevégezni.

Tanulóleányok nyomdánkban telvétetnek.

Csillárok, Villamos felszerelések

legolcsóbban 1811

Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (sz. sarkán)

Seprős község jegyzőségénél

oklevéllel bíró és az ösz-
szes jegyzői teendőikben
teljesen jártas, kifogás-
talan magaviseletű, ro-
mán nyelvet is beszélő

egyen

1911. évi október hó 1-től
havi 90 korona fizetés
mellett alkalmazást nyer-
het. Nőtlenége esetén a
községtől lakást, fűtést
és világitást kap. Kilátás-
ba helyeztetik, hogy a
mennyiben kifogástalan-
ul fogja magát viselni s
a reá bizott tendőket ön-
állóan fogja vezetni, leg-
később 1912. év január
hó 1-én választott segéd-
jegyzőnek fog megvá-
lasztatni s az állás 1200
korona törzsfizetéssel s
300 kor. lakbérrel lesz-
nek szervezve. 4423

Kelt Seprősön, 1911. év
szeptember hó 12-én.

Községi jegyző.

789. TELEFON 789.
POLOSKAIRTÁSI VÁLLALAT
Külföldön nyert tapasztalataim folytán,
lakástisztítási vállalatomhoz lakások po-
loska mentesítését is berendeztem. — Ha
valaki kellemetlen lakójától, illetve pe-

loska és más rovaroktól meg-
szabadulni óhajt, az forduljon teljes
bizalommal 4437
LOVAS KÁROLY
lakás- és ablaktisztítóhoz

Arad, Mihály utca 86/b.
Telefon, vagy levél meghívá-
sokra azonnal rendelkezé-
sére áll a n. é. közönségnek.
789. TELEFON 789.

